

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

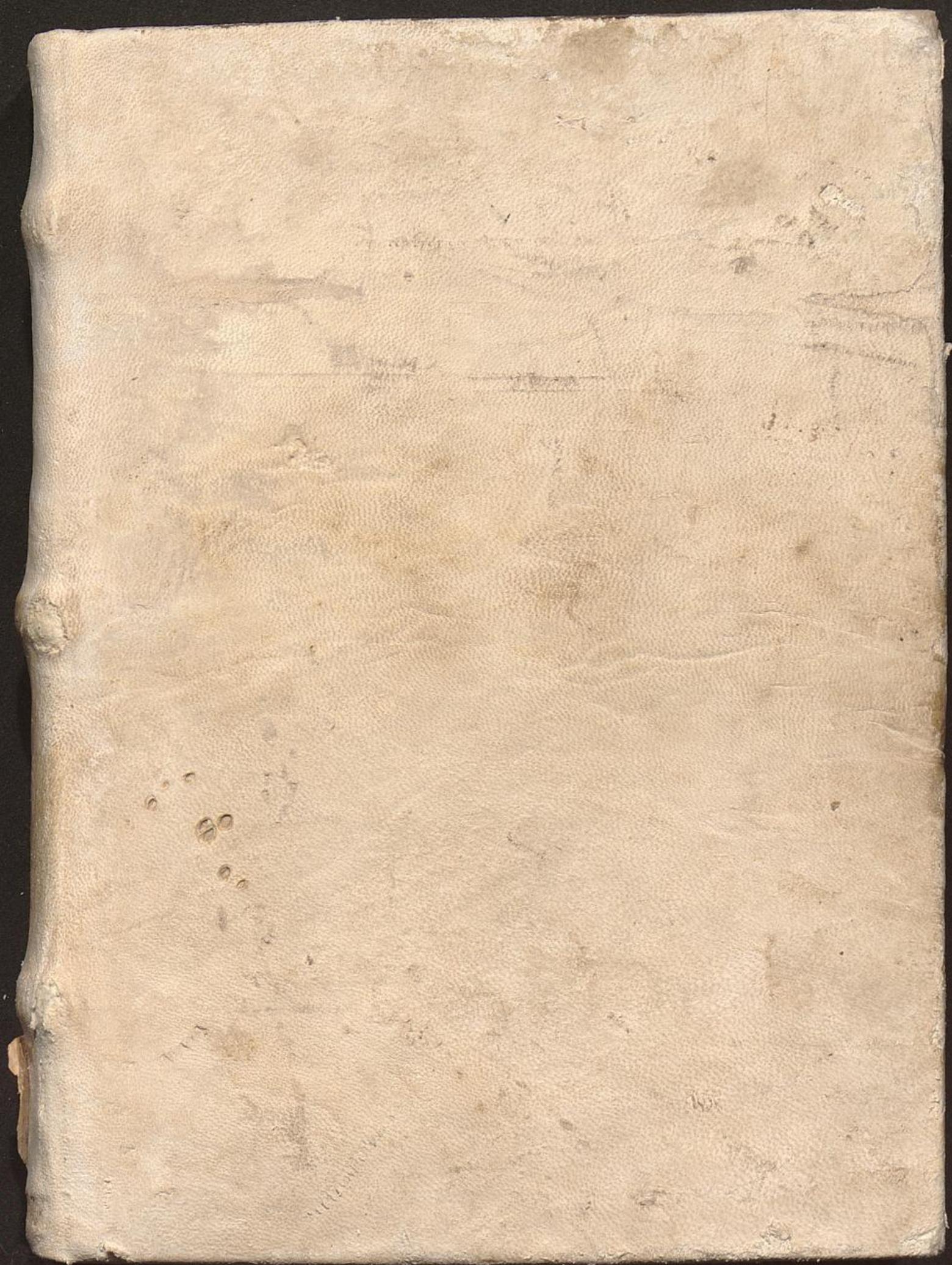
Confvtatio. XCI. articulorum: e tribus Martini Lutheri Teuthonicis sermonibus excerptorum

Luther, Martin

Coloniæ, 1525

VD16 L 5500

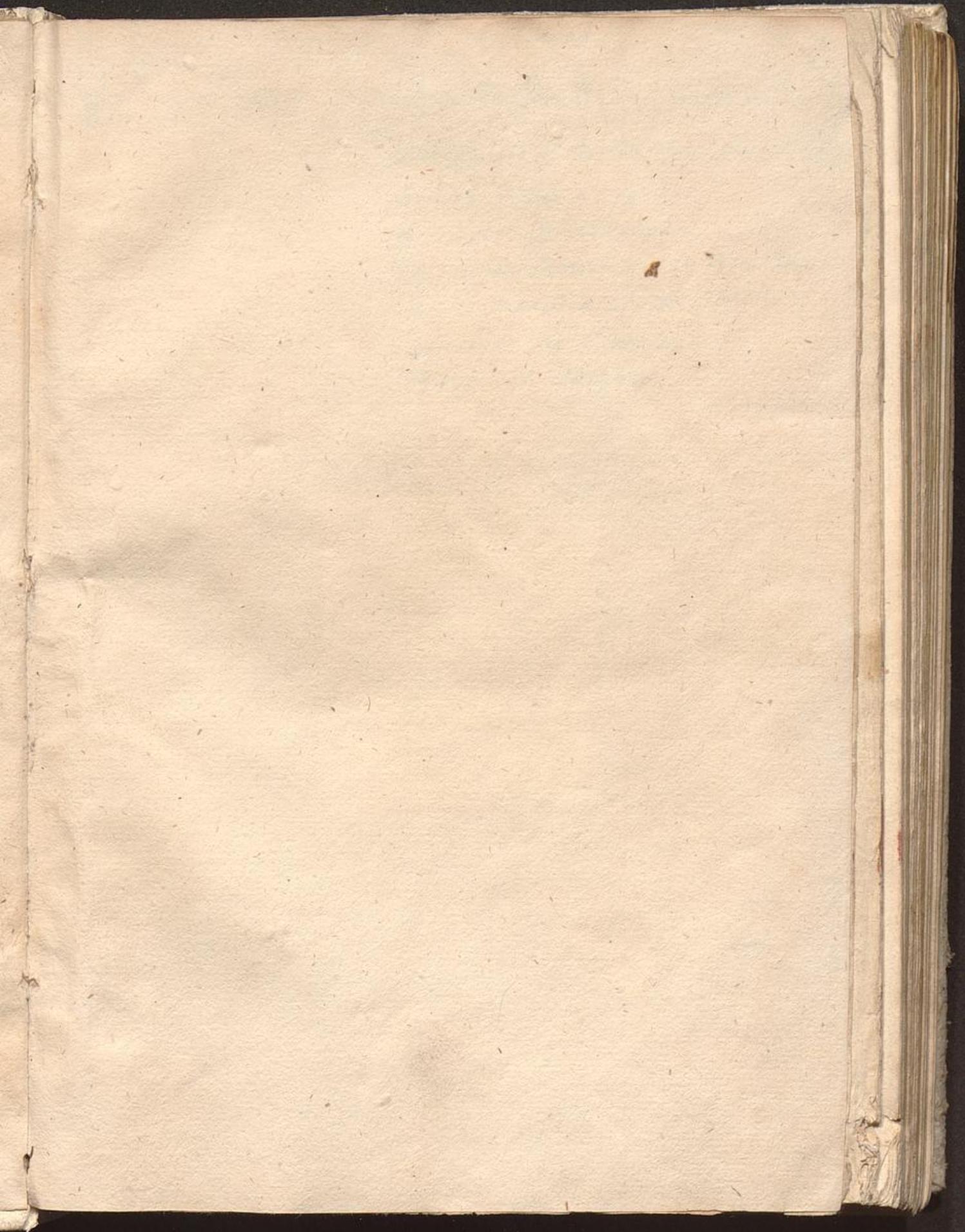
urn:nbn:de:hbz:466:1-30500

F. IX.
16.

Th. 5971.

F. IX
16

ERZBISCHÖFL
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

Michael roppeng Carmelita Gerdinostanq e custob hui libri

Jo Hessensis & Lutheri capt. Balyst.

& Lutheri. Fide & opibz.

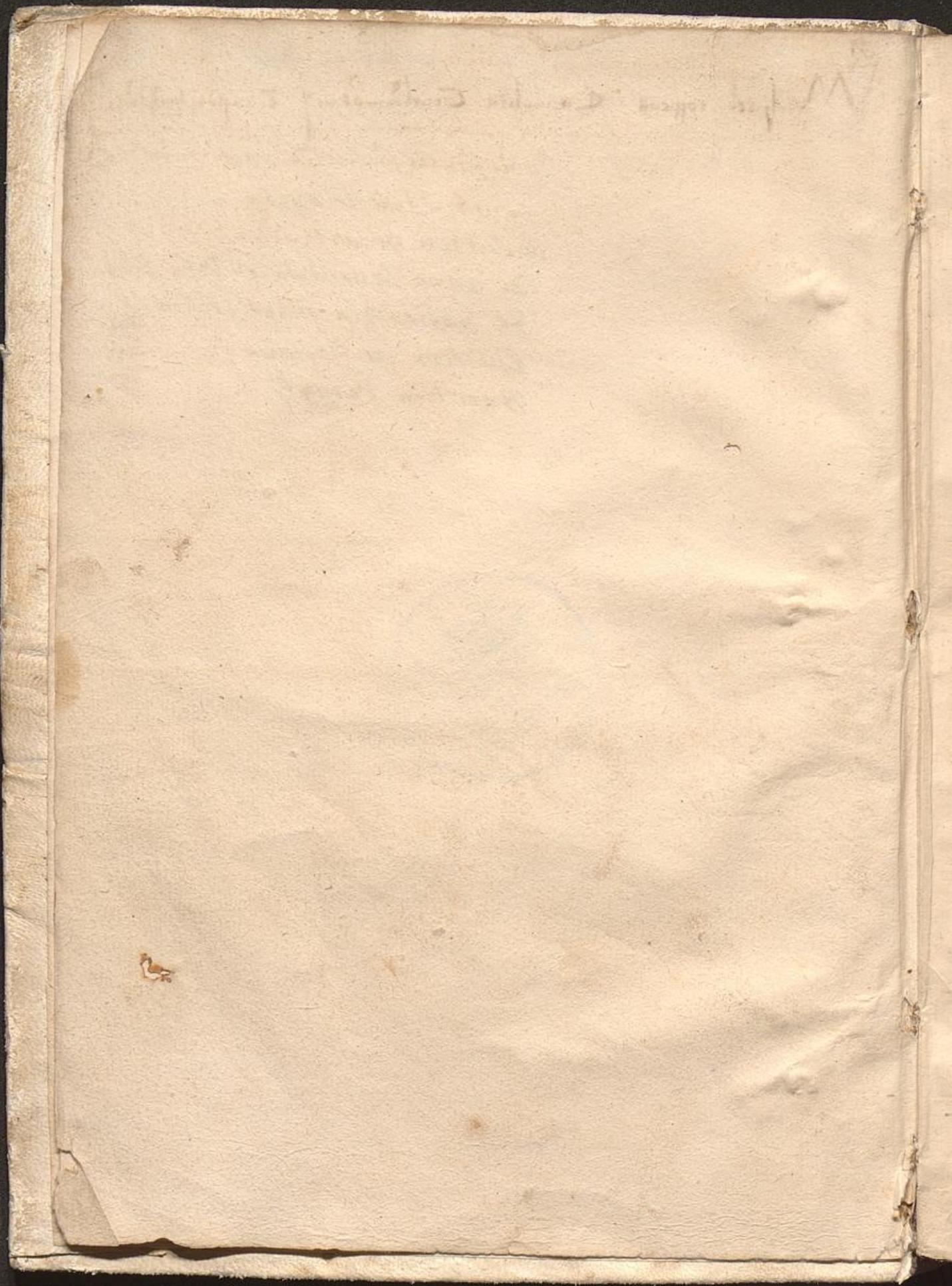
& Lutheri 91. articuloz.

De aqua benedicta & Vita Beata.

De patientia Bayt. Maurit.

Eiusdem de Fortuna.

Bucolica Virgilij.

CONFVTATIO

XCI. articuloꝝ: e tribus

Martini Lutheri Teuthonicis sermonibus

excerptorum, Authore Iohanne

Cochlæo, uiro eruditissimo,

ad Christi, beatæ Ma-

riæ uirginis, oimq;

sanctoꝝ hono-

rē ac gloriā,

Tres Lutheri ad populum sermoneſ.

- .I. De laudibus & ueneratione Mariæ uirginis, arti. 29.
- II. De diuite & Lazaro, ac de ſtatu animarū, articuli, 28.
- III. De ſancta Cruce & reliquijs ſanctoꝝ, Articuli, 34.

Reuerēdo in Chro patri ac dño, dño Friderico Martorff, Præpos-
lito ecclīæ Vveilburgēsis, atq; Decano nobilis & antiquæ ecclīæ S.
Bartholomæi Francfordiēn. Johannes Cochlæus. S. P. D.

I Am tres abierūt mēses, Reuerēde dñe p̄pōsite ac decane dignissi-
me, ut mihi, e cōuētū Ratisponēn. uix bñ reuerso, idictū fuit, cōue-
nire mox huc i cōetū uenerabilē theologorū, q̄b⁹ publica autho-
ritate cōmissum erat, ut ex libris M. Lutheri colligerēt errorē ac scā-
dalorū zizania, q̄ p̄cipib⁹ ac statib⁹ sacri Ro. ip̄ij, p̄ponerēt, ubi op⁹
foret i diēta Spirēli, circiter Id⁹ Nouēb. celebrāda. Suscepro itaq; ne-
gorio, satis nimis strenue p̄t̄p̄is āgustia, ex libris Lutheri (q̄s p̄pter
publicū ædictū obtulerāt, uelut uetitos atq; illicitos, Ciues ac sacros
dores aliq; Reuerēdo ac iclyto dño Scholastico Magūtino atq; i sp̄as
lib⁹ reuerēdissimi ac illust. dñi Mogūtini uicario, doctori Theodori
co Zobel, hospiti ac singlari amico tuo, Nō sec⁹ p̄fecto, atq; olim Es-
phesii, q̄ curiosa fuerāt sectati, libros suos cōcremādos obtulerūt do-
ctori gētiū Paulo) distributi sunt mihi aliq̄ teuthonici sermōes, ac li-
ber itidē teuthonic⁹, i statū ecclīasticū script⁹, alijs alia obuenerūt o-
puscula cribrāda & expēdēda. Cū v̄o i diēta ip̄iali nō oēs p̄cipēs,
stat⁹ q; & oratores callere soleāt linguā & scripturā superioris Alema-
nię, q̄ nobiscū utit⁹ Luther⁹, op̄æ p̄ciū atq; etiā necariū fore uisum est
mihi, ut nō solū teuthonice, sed & latie p̄sum meū absoluerit. Qm̄
v̄o nimis breue nob̄ t̄ps ad diēta reliquū erat, coact⁹ sum uno eo-
dēq; t̄pe duob⁹ dictare Amanuēsib⁹, uni latie, alteri teutonice. Ni-
mis āt excreuit iter colligēdū detestabil⁹ ac improba Luthericæ ziza-
nię messis. Quippe, ex sermonib⁹. 36. haud ita plixis, creuit mihi, in-
uito sane ac nauſeātī, q̄ngētorū articulorū aceru⁹. Ex libro isup i ec-
clesiasticos edito malelarga seges, 265. detestabiliū p̄positionū, reni-
tētī mihi uelut loliū ifelix ac urēs urtica succreuit. Quē rogo putes
mihi tū fuisse aim⁹ quā fiduciā, ad p̄stū tā grande ac copiosū i tācil-
lo t̄pe absoluēdū: Vt nihil dicā de domesticis atq; ecclīasticis curis et
occupatiōib⁹, auocabar iteri a cæpto labore, iā ad reuerēd. ac illust.
p̄cipē ac dñm n̄m Aschaffēburgēn. iā ad cōetū theologorū Mogūt-
tiā, & nō raro scribēdū erat puati sedis ap̄licę de latere legato, Car.
Cāpegio reuer. dño atq; idulg. p̄ono meo alijsq; nō paucis neq; cō-
tēnēdis p̄sonis, tū publicis, tū puatis, Ita tū urgebat laborē, tū desi-
deriū cœpti p̄ficiēdi, tū spes rei bñ gerēde pacisq; i diēta cōponēdæ,
ut neq; hebetudo oculorū, neq; lassitudo exhausti corpusculi, ab ope
me reuocauerit p̄usq; absolutū eēt utcūq; p̄elus sel⁹ susceptū. Cū v̄o
Cesaris autoritate & mādato diēta illa sit suspēsa, ne labor iste, fasti-
diosus certe ac improb⁹, oīno fiat ianis, decreui ap̄d meip̄z, portūcu-
lā illi⁹ i pplm̄ iterea euulgare tū latie tū teuthonice, ut gl. b̄z facile in-
telligat, q̄ iuste sit & a Ro. p̄ot. & a Ro. ip̄a. ac uniuersis p̄cipib⁹ & p̄-
latis n̄ris Turigic⁹ ille p̄pheta, uelut heretic⁹, publica autoritate, irre-
uocabili snia cōdēnat⁹. Tua p̄cor, dignitas hūc meū laborē boni cō-
sular. Bñ uale. Ex Mogūtia. 3. Nonas Nouēb. Anno dñi. M. XX. III.

CONFVTATIO XCI. articuloꝝ: e tribus

Martini Lutheri Teuthonicis sermonibus
exceptorum, Authore Iohanne
Cochlæo, uiro eruditissimo,

Ex sermone de festo natiuitatis mariæ. Arti. 29

Vtherus. Nūc sinimus & nos, Mariā uenerari, ex .I.
q̄ in scripturis tenemur nos inuicē p̄uenire honore
Sicut Paulus dicit ad Roma. xij.

¶ Cochlæus. Precario igit̄ ex Luthero, h̄z uene-
rationē m̄i dei. Ita tñ parce ab eo cōcessam, ut ipsa nobiscū iu-
xta eius p̄scriptū, illā obseruet scripturā. Honore inuicē p̄ue-
niētes, Ro. 12. Alioq̄ nullū ei a nobis honorē fieri pmittet aut

¶ Lut. Sed nimis p̄funde i honorē itū ē. Qd̄ sub/ (sinet. II,
limi^o reputat̄, q̄ optet, iñ duo dāna p̄ueniēt, Imminutio Ch̄i
q̄ corda magis sup̄ ip̄am reposita sunt, q̄ sup̄ ip̄m Ch̄m. Qz
Ch̄s q̄si retro in fenestrā reposit^o est, & eius penit^o oblit^o sunt

¶ Co. Recti^o canit sc̄tā m̄i eccl̄ia, dicēs, Sc̄tā & imaculata
uirginitas, q̄b^o te laudib^o referā nescio, qā quē cceli cape non
poterāt, tuo gremio contulisti. Ois certe honor n̄i meritis &
dignitate illi^o inferior ē. Nō reputam^o eā sane deā, sed m̄ez dēi
Neq̄ i honorat Ch̄s, dū honorat m̄i ei^o. Ex eo ei laudam^o illā

¶ Lu. Sed adhuc mai^o dānū iñ p̄uenit, q̄ etiā cōi pp̄lo sc̄tā III,
est immutatio, q̄ matrē dei & sc̄tōꝝ cultū & uenerationē ita
alte extulerūt, ut p̄ hoc paup̄ez sint oblit^o.

¶ Co. Ita ne mai^o est dānū, siqd̄ iminuat̄ pp̄lo q̄ si fiat imu-
tatio Ch̄s^o aut si paup̄ez, q̄ si Ch̄i obliuiscamur? Nemo cer-
te laudat, si obliuiscaris paup̄ez, q̄s de^o elegit i hoc mūdo, di-
uites i fide & heredes regni. Iac. ij. Qui ei habuerit subam hu-
ius mūdi, & uiderit fratrē suū necesse h̄re, & clausurit uiscera
sua ab eo, quō charitas dei manet i eo: Ioh. 3. Ait at̄ dñs. Hec
opruit facere, & illa nō omittere. Mat. 23. Da igit̄ paup̄ib^o &
inuoca ac uenerare sanctos. Vtrobq̄ indiges bono pro redi-
mendis & remittendis tibi tot peccatis & offendiculis.

A 2

¶ Luth,

III. ¶ Luth. Ideo scriptura oino nihil de natiuitate ei⁹ scripsit ne corda sup ipsam reponant, & eã altius extollãt, q̄ optet. Iã monachi, uolẽtes mulierẽ honorẽ celebrare, eã tã alte extulerunt atq; ut hoc confirmarent, oportuit eos mendacijs uti, & scripturã eo torquere, quo non pertinet.

¶ Coch. Improba est hæc & nimiũ scurrilis in monachos, atq; etiã blasphema in matrẽ dei calũnia, q̄ ad cõplacẽdũ mulieribus sic p mēdacia Mariã extulerint monachi. Sed audiuit impie & impudice. Nõ solũ monachi, sed etiã sanctę moniales & oēs honestæ matronæ uirginẽsq; & uiduæ Mariam deuote laudãt & implorãt. Elizabeth em̄ repleta spũ sc̄to, exclamauit uoce magna & dixit. Bñdicta tu inter mulieres, & bñdictus fructus uētris tui. Et vñ hoc mihi ut ueniat mĩ dñi mei ad me. Luc. i. Si ergo tã magnifica dicta sunt ei militanti cur minora dicamus iam triumphantĩ?

V. ¶ Lut. Quia euãgeliũ qđ hodie legit, refert se ad Ch̄i natiuitatẽ, & nõ Mariæ. Ecce ita aduenerunt mendacia. Hoc nullo iam pacto ferendum est.

¶ Coch. Certe Ch̄i natiuitas scđm carnẽ, non est nisi ex Maria uirgine. Nec est genealogia Ch̄i nisi p Mariã. Nõ ei dicimus cũ Iudæis in foelicibus, Ch̄m ex semine Ioseph natũ eẽ, sed dicim⁹ cũ sc̄to Euãgelista, De q̄ nat⁹ ẽ Iesus q̄ uocat

VI. ¶ Lut. Bñ admitto, ut honoreĩ, sed ita ut (Ch̄s. Mat. i. scriptura nõ fiat mendax.

¶ Coc. Honor Mariæ scripturã minime mēdacẽ reddit. Sed ipius & Iudaicus Mariæ blasphemator, detrahẽdo mĩ dñi, detrahit & scripturæ sanctæ, q̄ dicit. Beatã me dicẽt oēs gñationes. Luc. i. Et btũs uēter q̄ reportauit. Luca. ij.

VII. ¶ Lut. Itẽ, eplã qđ sup ipsam retulerũt, q̄ tñ solũmõ sup diuinã sapiẽtiã referĩ, qđ Ch̄s est, q̄ fuit añ secula, in quo omnia creata sunt. Quod nunc trahit super matrem dei, hoc omnino mendacium est, & blasphemia in deum.

¶ Coch. Nõ opus est, ut oia uerba eplæ referant ad Mariã sicut nec oia uerba Euãgelij. In festis em̄ sc̄toꝝ, nõ solũ sc̄toꝝ, sed & deũ laudam⁹, & qđẽ principãt. Variẽ em̄ laudat a nobis, iã in se, iã in sc̄tis suis. Quo aut̄ sano intellectu referẽda sit illa

DE MATRE CHRISTI, Ser. .I.

illa epla ad matrē dñi, nō a Luthero, nec a cæteris Mariæ cri-
minatoribus, sed a sctis patribus discēdū est. Quis ꝑo nescit.
q̄ impudēter Lutherus multa, de Ch̄o & eius gestis atq; do-
ctrina scripta, ad se suaq; gesta & doctrinā trahit & iactitat.
Nōne ait, Doctrina mea nō est mea, sed dei? Nōne & uerba
passiōis Ch̄i ad scelera sua impie refert? Qñ uero corripit in-
sanū uulgus, q̄d ei colūbā, uelut sp̄m sctm̄, ad aurē depingit.
Sed maior est sua opinione Lutherus, q̄ m̄ dei. Quid ita? Se
em̄ Euāgelistā, uocat & Eccl̄iasten, hoimq; & angelorū iudi-
dicē semetip̄m cōstituit. Illā uero paupculā, seruilē & nullus
meriti uocat ancillulā. O Ch̄e, qñ uenit hora & iudiciū tuū?

¶ Lut. Iccirco uelim, q̄ festum eius dimitteretur, quia ni- VIII.
hil de ea habetur in scriptura.

¶ Coc. Sed neq; de Wittenberga qcq; in scriptura habet,
licet igiꝛ Luthero, ut eā dimittat, & Romā se cōferat, de q̄ in
scriptura fit mētio. Et esto, nihil de natiuitate uirginis habeat
in scriptura, Nunqd ergo nō aliqñ nata? Q; si est nata, & in
hoc qdē nata, ut m̄ eēt seruatoris dei. Quid a scriptura abhor-
rebit, si natalē m̄is dei ppl̄us fidelis annua festiuitate cōcele-
bret? Nōne de Iohāne Baptista ait scriptura, Et multi in nati-
uitate eius gaudebunt, Lucae primo.

¶ Lut. Cū tñ a Ch̄o dicamur ch̄iani, ut ab ipso solo pen- IX.
deamus, & simus dei fili; atq; hæredes, & ita sumus æque tan-
ti, q̄ta est ipsa m̄ dei, & sumus Mariæ sorores & frēs. Alioꝝ
quin sit immutatio sacro sanguini Iesu Christi.

¶ Coc. Nō solū æque magnus, sed etiā multo maior est (si
ei credamꝰ) Lutherꝰ q̄ m̄ dei, uti iā supra ostēsum est. Nā &
uerbū dei cōmisit ei deꝰ, q̄ nihil ait eē maiꝰ neq; ī cœlo neq; in
terra. At nōdū est de eo, sicut de illa scriptū, Beatā me dicent
oēs gn̄ationes. Cū dānatū potius dicāt oēs nationes, exceptis
aliquot Germanis.

¶ Lut. Quia p̄ hūc sanguinē oēs pariꝛ expurgati sumus a X.
peccatis, ac positi in cœlestia bona. Si hoc ita est, sumus certe
æque sancti, sicut ipsa.

¶ Coc. Et si millies diceret Lutherus. Certe inter mille tñ
ne unus qdē, nisi Iudaicus forte blasphemator, dicet in cōsci-

IOH. COCHL. ADVERSVS LVTH.

entia sua, se tā sc̄m eē, q̄ est m̄ dei. Nō em̄ sequit̄, Ch̄s rede
mit nos oēs, ergo oēs æqualit̄ sumus sancti atq; beati. Ch̄s em̄
unū sup decē ciuitates, alter̄ sup quinq;. Luca. xix, cōstituit,
eo, q̄ unus plus & melius q̄ alter negociatus sit, unusquisque
secundum propriam uirtutem. Matth. xxv.

XI. ¶ Lut. Q̄ aut̄ ipsa maiorē grām habet, hoc nō ē ex ei⁹ me
ritis factū, sed ex dei misericordia, q̄a nō oēs possumus esse m̄ dei.
Alias nobis similis est, Ita bene per sanguinē Christi, oportu
it ipsam ad gratiam uenire, sicut nos.

¶ Coch. In æq̄litate aut̄ & gr̄æ & meritor̄ pulchre insinu
at dñs Mat, xxv. Qñ in parabola tradidit seruis suis bona sua
& uni dedit q̄nc; talēta, aliq̄ aut̄ duo, aliq̄ uero unum, unicuiq;
sc̄dm propriā uirtutē. Sequit̄ itaq; & inæqualis retributio, se
cū dū q̄ unus altero plus aut minus negociādo lucrat, Lu, xix
Ait itaq; ap̄lus, Qui parce seminat, parce & metet, ij, Cor. ix.

XII. ¶ Lut. Alter̄ danū q̄d seq̄t̄ ex profundo honore m̄is dei
fit ch̄rianis, Q̄ tollimus oculos in cœlū, & facimus apparen
tiā, & interim obliuiscimur sanctor̄ qui hic sunt.

¶ Coch. Minime hoc uerū est, Quoties em̄ in honorē dei
genitricis paupibus erogamus? Quoties pauper̄ p ueneratio
nē Mariæ uirginis recordamur? Quis nō audit paupes, dū sti
pē p̄canē, p nomē B. uirginis Mariæ, dñæ n̄æ p̄cati? Nō igi
t̄ ipedit, sed pmouet maxie paupū alimoniā honor & uenera
t̄.

XIII. ¶ Lut. Quia sc̄i q̄ ex hac uita sublati sunt, (tio Mariæ,
null⁹ eorū tibi uenerari p̄cipit̄, At q̄ hic sunt, ij tibi uenerari p̄
cepti sunt, uiui ch̄riani hic sup terrā, q̄ sunt uiri sancti,

¶ Coch. Quid ergo de mortuis sentis Luthere? Sūt ne fal
si & umbratiles sancti? sunt solū laruæ & lemures? An nō ui
uunt cū Ch̄o in cœlis? Scio uir impie qd hic mutias, q̄ blan
diaris nūc barbaris Pighardis, q̄s olim iniuriosissime tractasti
Sed nos poti⁹ Paulo, q̄ tibi, uēto marino, oibusq; tuis Pighar
dis, credimus, dicēti. Phi. i. Mihi uiuere Ch̄us est & mori lu
crū. Coartor aut̄ e duobus desiderū h̄ns dissolui, & esse cum
Ch̄o multo magis melius, permanere aut in carne, necessa
riū propter uos. Nō igi t̄ cessant uere sancti eē post mortē qui
in uita uere sancti fuerūt, cū mori sit eis lucrū, Nec dormiunt
in abs̄

DE MATRE CHRISTI Ser. .I.

in abscondito loco, sed uiuunt cum Christo.

¶ Lut. Iste honor ablatuſ est per boatū & cultū sanctorū supra in cœlo, q̄ tot templa & altaria fundata sunt, Et si ad lumen inspiciantur, sunt proprie illi, de quibus non est p̄ceptū, XIII

¶ Coch. Minime ablatuſ est honor & beneficentia erga pauperes per cultum sanctorū, Sæpe em̄ in honorem sanctorū pauperibus, quorū alias forsitan obliuisceremur, stipē elargimur, Id quod mendici bene sunt experti, & ob id prætereuntes tam fortiter in clamant, & per nomina sanctorū nos obtestantur, Siue em̄ in nomine Christi, siue in nomine iusti aut prophetæ, aut discipuli, pauperibus quis eroget, non perdet mercedem suam, Matt. x.

¶ Lut. Hic sancto Petro extructū est templū, illic S. Paulo, Et eo deuentū est, ut omnes ferme anguli templis sint repleti, Ad quid eis indigent illi? XV

¶ Coch. Ad quid indiget tēplo deus? Nōne ait p̄ prophetā, Cœlū mihi sedes est, terra autē scabellū pedū meorū, Quam ergo domū ædificabitis mihi? aut q̄s locus requietionis meæ est? Actuum septimo, & Fsaia, lxvi. Et recte ait Salomon, 3. reg. viij, Si cœlū & cœli cœlorū te capere non possunt, quanto magis domus quā ædificauī, Nihilomin⁹ tñ gratissimū fuit tēplū illud deo, nō sane, q̄ eo indigeret, sed ut ibi se inuocatis bñfaceret, Subdit itaq; Salomon, Vt sint oculi tui aperti sup̄ domū hanc nocte ac die, sup̄ domū, de qua dixisti Erit nomen dñi ibi, ut exaudias orationē, quā orat i loco isto ad te seruus tuus est, Ita & de sanctorū tēplis dicim⁹, Quæ deus mltis cōprobauit & hodie adhuc cōprobat, p̄ sæpe miraculis & bñficijs, inuitis & crepātibus Lutheranis & Pighardis uniuersis

¶ Lut. Velim tamen ut hanc faceres differentiā, Qd̄ plus facias, quando pauperē aliquē ad uictum suum adiuuas, q̄ si aureum templum construeres.

¶ Co. Hic plus facit, q̄ paupi stipē dat, q̄ q̄ uel aureū tēplū extruit, secūdū Lutherū, qui alibi ait, opera n̄ra coram deo aut nihil esse, aut certe æqualia esse omnia, Varia autem intentione & danē eleemosynæ, & extruūt tēpla, Solus de⁹ scit cogitationes hoīm & intueſ cor. i, Reg. xvi, q̄ ergo uanā gl̄iā itēdit, hic uat XVI

- hic uanā recipit mercedē. Qui uero gloriā & laudē dei ac san-
ctorū habet p̄ oculis & in corde, illi reddet in abscondito pater
cœlestis. Merces em̄ eius copiosa erit in cœlis. Mat. v. & vi.
- XVII. ¶ Lut. Ecce p̄ hoc bñ discernit̄ honor sanctorū q̄ uiuūt, ab
ijs q̄ mortui sunt, p̄ inde atq; lapis p̄ciosus & lignū. Et doceť,
q̄ plus meriti est, q̄n paupi dat̄ unus florenus, q̄ sanctis centū
¶ Coc. Merita sanctorū & n̄ra negat alibi Lutherus in cō-
pluribus articulis, Imo supra, beatā uirginē q̄q; negat ex suis
meritis maiorē grām fuisse consequutā. Hic aut̄ plurimū dis-
cernit. At si charitas in sc̄tis nunq̄ excidit. 1. Corin. 13, et mo-
ri lucrū est sc̄tis. Phil. 1. cur q̄so melior est honor, uiuis in ter-
ra, q̄ regnātibus in cœlo, exhibitus? Lignū sane putridū in ter-
ra est, lapis aut̄ p̄ciosus in cœlo. Cœlestis em̄ Hierusalem
omni p̄cioso lapide ornata est. Apoca. xxi.
- XVIII. ¶ Lut. Itē in Salue regina. Qualia sunt ibi uerba q̄ ei attri-
buunt. Salue regina, m̄r̄ misc̄dię, uita, dulcedo, & spes nostra.
Nōne hoc est n̄miū? Quis de hoc respondebit?
¶ Coc. Tota n̄m̄ r̄ndebit eccl̄ia, q̄ ubiq; tā frequēter pio
& antiq̄ ritu, tpe uesp̄tino, hymnū illū legere ac decantare so-
let, Nā ad lōge minores ac tū meritis, tū dignitate inferiores,
q̄ sit m̄r̄ dei, silia uerba loquutus est Paulus. Ita em̄ ait ad Phi-
lippēses, c. iiii. Itaq; fr̄es mei charissimi & desideratissimi, gau-
diū meū & corona mea, sic state i dño charissimi. Et ad Theſ-
salonicēses. Quæ est em̄ (ingt. 1. Theſ. ij) n̄ra spes aut gaudiū,
aut corona glorię? Nōne uos añ dñm n̄rm Iesum Ch̄m estis
in aduētū eius? Vos em̄ estis gloria n̄ra & gaudium.
- XIX. ¶ Lut. Ita est etiā cū Regina cœli. Hoc etiā nō est melius,
in q̄ noiat̄, regina cœli. Nonne hoc est Ch̄ro iniuriā facere?
Q̄ hoc tribuit̄ alicui creaturæ, qđ tñ soli deo p̄tinet & debet.
¶ Coc. Dicat ergo nobis Lutherus, ubi Ch̄s Regina cœ-
li dicat̄. Quæ ē aut̄ iniuria Ch̄i, si m̄r̄ eius a nobis Regina cœ-
li dicat̄? Est ne ibi serua aut ancilla? Si socia passionū fuit, cur
nō sit & cōsolatiōis? ij. Cor. 1. Si cōpassa ē, cur nō & cōglorifi-
cēt? Ro 8 Cur nō cōregnet, si sustinuit? ij. Tim. ij. Si paup̄ fuit
spū, cur nō sit eius regnū cœlorū? Mat. v. Luca, vi. Non igit̄
solū cœli, sed & cœlorū regina recte dī Maria, m̄r̄ regis ange-
lorum

lor, regisq; cælor & soror & sponsa.

¶ Lut. Ideo desistamus a uerbis impudētissimis, Libēter eā XX
habere uolo, ut pro me oret, ut autē debeat eē mea cōsolatio &
uita, hoc non uolo.

¶ Coch. Ego uero summis uotis desidero, ut illa mihi sit (ut
est) cōsolatio in angustijs & uita in piculis, Nō em̄ dormit in
abdito loco, ut impie somniāt Pighardici Lutherani, sed ui-
uit coronata in cælo, De q̄ intelligit B. Bernardus in Apo-
calypsi dictū, ca. xij, Signū magnū apparuit in cælo, Mulier
amicta sole, & luna sub pedibus eius, & in capite eius corona
stellarū. xij, Cur igit̄ uitā meā nō dixerim eā, si mortuo i pētis
a filio suo uitā impetret mihi? O uirū stultū & impiū, q̄ talem
dñaz nō uult notari uitā, q̄ uitā & corculū nō indignat̄ uocari

¶ Lut. Et tua oŕo tā mihi chara est, q̄ illius. (meretricem XXI
Cur ita? Nā si credis, q̄ Christus æque in te, sicut in illa habi-
tat, potes æque bene iuuare me, sicut illa

¶ Coch. Quis autē tā impudēt̄ de se aut alio pētōre presu-
mat? Minime em̄ sic habitat in nobis pētōribus Ch̄s sicut in
sua m̄se Maria, q̄ iā glorificata cōregnat eidē filio suo in cælis
sup oēs choros angelorū (ut de ea canit sc̄ta m̄ eccl̄ia) exaltata
uidēs deū sicuti ē. Ioh. 3, Desinat igit̄ ab impietatib⁹ istis Luth-
rus, Nullus n̄m sine pētō & macula est, sicut illa est, null⁹ no-
strū tot fulget meritis, nullus tāta pollet gr̄a, Impia ergo ē ista

¶ Lut. Quia nō cōdēnaris, etiā si nunq̄ eā (psumptio, XXII
honoraueris, Imo etiā si nusq̄ eius recordatus fueris, Hic autē
si uiuos sc̄tōs neglexeris, damnaberis, Hic habes p̄ceptū, istic

¶ Coch. Certe si neglexeris eā p cōtēptū, negli- (nullū
get te filius eius p iudiciū dei, dicturus tibi, Nescio te, Qui ait
Lucę, x, Qui uos spernit, me spernit, Et q̄ p̄cepit honorari pa-
rētes, utiq; & matrē suā uult honorari, Q̄ si pueros q̄q; prop-
ter eorū angelos nō uult cōtēni Mat. xvij, q̄to minus uult cō-
tēni matrē suā, q̄ angelis maior facta est, & quam archāgelus
Gabriel tā reuerenter salutauit uel in terris, anq̄ eēt m̄ dei fa-

¶ Lut. Pro aduocata nolum⁹ eā h̄re, pro in- (cta, Luc 1, XXIII
tercedēte uolumus eā habere, sicut alios sanctos

¶ Coch. Dic q̄so Luthere, Cū p̄ oē iudiciū dederit filio,
B & ip̄e

IOH. COCHL. ADVERSVS LVTH.

& ipse non iudicet quem, Ioh. v. Quam possum apud filium iudicem habere meliorem aduocatam quam ipsius matrem? A deo ne uilis in conspectu filii sui uideatur tibi, ut stante te coram tremendo illo iudice, nihil pro te loqui audeat, si non peccaueris in spiritu sancto? Ego pro libere et magna spe cum ecclesia dico, Eia ergo Aduocata nostra &c.

XXIII ¶ Lu. Iam locauerunt eam supra omnes choros angelorum, & electio filio eius iniuriam fecerunt & imminutionem

¶ Coch. Nulla fit iniuria filio, si mater eius supra omnes eius seruos & ministros locetur, ad quam prius tam honorificum nuntium, priusquam mater esset, legauit, Si enim ad eam inclinauit se Gabriel fortitudo dei antequam esset mater dei sancta. Quis rogo angelorum ei se non inclinet & sub ea locari dedignetur, postquam non solum facta est mater Christi, angelorum domini, multisque meritis & erga deum ac proximum & erga illius humanitatem inclita, & doloris gladium in corde propter illum pressa, sed etiam exuta mortalitate in aeternam gloriam est recepta? Quis angelorum ei se aequaret? Quis autem aequarat se illi Lutherus non curat, Quoniam quidem & angelorum se iudicem constituit. Ceterum locatio matris Christi praefigurata uideri potest in scriptura. 3. Reg. ij. ubi dicitur, Positusque est thronus matris regis, qui sedet ad dexteram eius, nam rex Salomon non raro Christum in scripturis figuratim representat

XXV ¶ Lu. Et ego teneo, si adhuc degeret super terram, quod fletura esset sanguinem

¶ Co. Fletura forsitan esset, non quod nimium ipsam ueneremur, sed quod tam perfide ab eius ueneratione multi Germanorum (quorum incliti maiores in tanta spe ueneratione ipsam habuerunt, & eius auxilium non frustra implorauerunt) per nugas & praestigia unius rebellis & apostatae monachi defecerunt & deficiunt, Nisi forte in hoc consolaretur, quod adhuc multo plures sint, qui eam pio maiorum ritu ac deuotione colunt. Vere enim dicere potest, Derelinqua mihi in germania plus quam septies septem milia uirorum ac mulierum, qui non curauerunt genua sua ante Baal istum Thuringicum. 3. Reg. xix. & Ro. xi.

XXVI ¶ Luth. Ideo dimittamus eam in suo iusto honore, & teneamus eam pro dei filia, & respiciamus magis ad eos qui hic uiuunt, non curramus hinc & hinc peregrinatum, ad Grimmertal, ad Eych &c.

¶ Coch. Quae hic dicit bonus uir iste honorem iustum? Non alium

DE MATRE CHRISTI Ser. I.

aliū forsitan, nisi ut gloriosa uirgo, uobiscū in ordinē redacta, obseruet illud apli, Honore inuicē præuenientes, ut supra ab eo iussa uidet, Atq; ita flectat aliqñ genua Euāgelistæ Witzenbergēsi, Et nō uocet ulterius mī dei, sed filia dei, sicut alia chriana mulier, Et nō uisitent amplius a pegrinis ei⁹ tēpla, nō sit exulū & reorū filiorū Euæ deinceps aduocata, non locet supra angelos, sed lateat in abdito, ut alia mulier, Audēt ei nūc qdā Lutheri discipulæ, inter pocula q̄q; atq; etiā in foro & cōcione sese iactare, q; sint tā bonæ ac dignæ q̄ est Maria, Heu furcrē impiū, nimisq; barbarū & inuerecundum

¶ Luth. Primo, in linea Christi notandum est, q; in ea in- XXVII
dicat quatuor mulieres, quæ ualde sunt famosæ, uelut Thamar, Rhaab, Ruth, & Berfabee, Hoc ideo factum est, q; peccatrices fuerunt, q; Christus quoq; in magna illa progenie, nasci uoluit, in qua meretrices & scortatores sunt, Qua in re indicat, quantum amorem erga peccatores gerat, Quia uera sanctitas quanto sanctior est, tanto propinquius accedit peccatoribus.

¶ Coch. Non male audit Ruth in scripturis, Quid em̄ mali fecit? Certe liber eius indicat eā optimam fuisse mulierem. Sic em̄ ait ad eam Boos, Scit omnis populus, qui habitat intra portas urbis meæ, mulierem te esse uirtutis. Temeraria uero præsumptio est propter aliquot peccatores, in genealogia Christi recensitos, dicere uerā sanctitatē, quanto sanctior est, tātō propinquius accedere peccatorib⁹, cū Chrūs dicat Mat. vii. Nunq̄ noui uos, Discedite a me oēs q; opamini iniquitatē

¶ Lut. Iam numer⁹. xlii. est ualde cōmunis in scriptura, uelut Chrūs. xlii. diebus ieiunauit, Filij Israel habuerunt. xlii. XXVIII
mansiones ex Aegypto.

¶ Coch. Si tā ualde cōis est in scripturis numerus. xlii. Cur inter exēpla tā pauca unū falso citat Lutherus? Vbi em̄ scriptū est, Chrm. xlii. diebus ieiunasse.

¶ Lut. De natiuitate nūc dicere deberē, q; Chrs hic solus XXIX
pure natus est, nos oēs in peccatis. a uiro & muliere, Ipse solus sine uiro ex uirgine, ut sola eius natiuitas pura maneat.

DE MATRE CHRISTI, Ser. .I.

¶ Coc. Flagellat & suggillat hic momus ille Mariæma-
stix, ne qd integrū & intactū relinquat, etiā natiuitatē & cō-
ceptionē gloriosæ uirginis, increpās oblique ecclīā, q̄ ea festa
pia ueneratione celebrat, Siliis nimis poetico illi Momo, qui
Veneris reprehēdit sandaliū, Sed ualeat impius osor, qui tot
blasphemīs uana Gigātomachia cœlum oppugnat frustra,
Cū uideat nugas suas iā tandē cōtēni etiā a suis. In q̄ em̄ urbe
quālibet Lutherana, cessatū est penitus a ueneratione Mariæ
& sanctorū. In q̄ nō pulsat mane & uespere cāpana ad monē-
dū pplm̄ pro angelica salutatione flexis genib⁹ dicēda. Quid
igit p̄git adhuc diutius in cœlū expuere. Cogitet potius iā tā
dē unde exciderit miser, & qd reliq̄rit, atq; agat p̄cēnitētiā,
priusq̄ candelabrū eius penitus extinguat ac moueat de loco
suo, Apocoly. ij,

Ex sermone de Diuite et Lazaro.

Lucæ. xvi. Articuli, xxviiij.

XXX, **L**utherus. Diues ille utiq; tā honest⁹ fuit in sua uita, sicut
ille pharisæus, q̄ bis ieiunabat in sabbato, & non erar sicut
cæteri hoies, Nā si tā grādia facinora cōmississet, ea
Euāgeliū indicasset, ex q̄ eū tā diligēter p̄scrutat, q̄ etiam eius
purpurā & cibū indicat, quæ tamen sunt res externæ, Et deus
secundum eas non iudicat.

¶ Coch. Deus cor qdē intuet solus. i. Reg. xvi. Iudicat tñ
& scdm̄ externa opa. Mat. xxv. Certe esuspomi, Gen. iij, &
parricidiū Cain, Gen. iij, & facinora gigantū Gen. vi, atque
flagitia Sodomæ & Gomorræ Gen. xix, corpalia & externa
erāt opa, q̄ utiq; iudicauit in uindicta deus, Sed neq; Diues il-
le purpuratus Luc. xvi, neq; Pharisæus ille in tēplo Lu. xvij,
bonus in uita fuit, Hic em̄ p̄ hypocrisim, ille p̄ crapulā supbiā
q̄ & mūdi cōcupiscētiā, trāsēgit uitā, Impie igit et blaspheme
laudat eorū uitā Luther⁹, quā reprobauit & cōdēnauit Ch̄rus

XXXI, ¶ Lut. Ideo optet, ut is admodū pulchrā, sanctā cōuersati-
onē extrinsecus duxerit, & scdm̄ suā atq; oīm aliorū existima-
tionē, totā legē Mosi seruauerit, sed oportet nos cor eius in-
spicere & spiritum eius iudicare

Coch.

¶ Coch. Quæ infania est ista, dicere hoïem crapulosum ac mollissime uestitū, sanctæ cōuersatiōis fuisse, quē Chrs ait se pultū in inferno. Referat nobis Lutherus unā saltē legē Mo si impletā a Diuite illo, quē totā legē Mo si ait seruasse. Qua em̄ lege sic uestiebat; sic epulabat q̄tidie; cum neq; Rex neq; Cēsar fuisse dicat; Qua lege denegauit micās hoī paupī, quas & catelli edūt cadētes de mēsa dñorū suorū Mat. xij. An nihil scriptū aut p̄ceptū est de paupibus in lege Mo si; legat saltem xv. caput Deuteronomij, ut uideat, q̄ties ibi in lege Mo si di ues ille peccauerit,

¶ Lu. Quia euāgeliū arguit eū, q̄ q̄tidie epulabat splēdide XXXII & magnifice uestiebat, q̄ tñ nulla rō pro ualde magno pctō reputat, Ad hæc, oparij sancti putāt esse iustū, & se dignos es se, atq; meruisse in sua sancta uita, & nō uident, quomodo in hoc peccant incredulitate

¶ Coch. Nulla rō sani hoīs laudat luxū & supfluitatem in cibo aut uestitu, Testes mihi sunt Aristoteles, Cicero, Seneca, Plutarchus & generalr̄ oēs philosophi, oratoresq; & historici. Multo minus laudāt eiusmodi, Chrs, Paulus, aliq; apl̄, & sancti p̄res. Chrs certe lōge aliter sentit Mat. xi. de Iohāne Bapt. cuius cibus erāt locustæ & mel syluestre, uestimentum ȳo de pilis camelorū Mat. 3. de hoc diuite Paul⁹ itē ait, Tim. vi. Habētes alimēta & q̄bus tegamur, his cōtēti simus, Et Timo. v. Noli adhuc aquā bibere, sed modico utere uino, propter stomachū tuū & frequentes tuas infirmitates,

¶ Lut. Ita uidemus nūc in hoc exēplo huius diuitis, q̄ im XXXIII possibile est amare, ubi nō ē fides, & impossibile credere, ubi nō est charitas, q̄a uolūt & cogunt ambo simul esse,

¶ Coch. Nos toties Luthero solā fidē p̄dicāti, & supra & alibi, obiecim⁹ fidē q̄ p̄ charitatē opat Gal. v. falsum est tñ, q̄ impossibile sit credere, ubi nō est charitas, q̄a ait apl̄s, Cori. xij. Et si habuero oēm fidē, charitatē aut non habuero, nihil sum, Et Iacobus ca. ij. Dæmones credūt & cōtremiscunt,

¶ Lut. Videmus itē, q̄ fidelis unūquēq; amat, unicuiq; ser XXXIII uit, Infidelis aut unumquemq; odit in corde, & a quolibet si bi uult seruire.

¶ Coc. Fidelis erat Dauid, q̄ ait psal. 118. Iniq̄s odio habui,
& p̄uaticātes p̄ctōres odiui. Et psal. 138. p̄fecto odio oderā il-
los, Et contra, iter gētiles multa reperiūt p̄clara amicitie exē-
pla & p̄cepta, p̄fertim in Aristotile, Cicer. & Plutarcho

XXXV ¶ Lu. Et specialit̄ hmōi sunt ecclīastici, sicut p̄ oculis uide-
mus, q̄ uere nullū ingenuū bonū opus unq̄ faciūt, sed tm̄ bo-
nos dies hñt, nemini seruiūt nec profunt, sed a q̄libet sibi serui-
ri sinūt, auferūt, rapiunt, solū in sacco suū, habeat alius q̄d po-
test, Et si qui non habent p̄ciosos cibos & uestes, tamen in
uoluntate non est defectus.

¶ Coch. Scriptum est, Nolite iudicare, & nō iudicabimini
&c. Mat. vij. Nō omnes ecclīastici mali sunt, nec oēs laici
boni, Vtriq̄ homines sunt, & humana patiunt. Et scripsit ali-
bi Lutherus, se non in uicia, sed in falsas doctrinas Ecclīas-
ticorum inuehi, Si multi sunt auari, sunt certe etiā pleriq̄ ele-
emosynarij, Et plura in pauperes & pias causas distribuunt, q̄
æqualium opum laici.

XXXVI. ¶ Lut. Hos tunc sequunt̄ diuites principes & dñi, faciunt
multa bona hypocritica opa, foundationibus & ecclīarū cōstru-
ctionibus, q̄bus magnū neq̄, lupū infidelitatis tegūt, q̄ obtu-
rant & indurant, & nulli hominum profunt

¶ Coch. Multas sane p̄claras canonicorū ecclīas fundau-
erūt piij & catholici impatores in Germania, Caroli, Ludouici
Octones, Henrici, Chōrardi, Friderici, q̄rū pia & memorabi-
lia gesta nulla obliuioni tradet ætas aut tpm, casuum uel iniqui-
tas aut iniuria, E q̄bus plerorūq̄ in diuos retulit pia m̄ ecclīa.
Non timemus igit̄, ne maledica lingua Lutheri ullis cōuicijs,
aut carminibus illos possit uel e cœlo in terras detrudere, uel
mortalibus inuisos reddere.

XXXVII. ¶ Lut. Tūc incipimus & facimus reliq̄as sacras, ex eorum
uestibus & calceis & uasis, & instituimus pegrinationes, con-
struimus tēpla sup̄ eorū sepulchra, & multū negocij habemus
cū eiusmodi stultitia, deridemus nos ipsos, q̄ uiuos sanctos pe-
dibus calcauimus, & perire pmisimus, & nūc eorū uestes, ubi
neq̄ opus, neq̄ utile est, ueneramur.

¶ Coch. Dū in terris sunt sancti, mutabiles sunt de bono
in malū

IO. COCH. ADVER. LVTH.

in malū, Et nescit hō an amore dignus sit, an odio, Eccles. ix.
Cui ait apls, Ro. xi. Tu at̄ fide sta, noli altū sape, sed time, Ce-
cidit Iudas Scarioth apls, ceciderūt Alexāder & Himenæus
discipuli. i. Tim. i. Cecidit Nicola⁹ un⁹ de septē diaconis Act
vi. Apo. ij. Quid mir⁹ igit̄, si eos in terris nō eo honore p̄seq-
mur, q̄ eos p̄seqmur, i cœlū & i tutū ab oī casu & piculo collo-
catos? Reliqs & exuuias eorū ueneramur, ut eorū Mnemosy-
na seu monimēta, resq; eorū cōtactu sc̄ificatas Mat. xxij.

¶ Lut. Q̄ nimirū dñs noster sententiā in nos feret Mat. XXXVIII
xxij. Væ uobis scribæ hypocrytæ, qui ædificatis sepulchra
prophetarū & exornatis ea, patres uestri occiderunt eos, uos
eorum sepulchra ædificatis.

¶ Co. Nō rephēdit dñs illos, q̄ facerēt sepulchra p̄pheta-
rū, & monimēta iustorū, sed qd̄ foris apud hoies dicebant, se
nō fuisse futuros patrū suorū socios i sanguine p̄phetarū, Cū
tamē intus in corde crudeli aio cuperēt implere mēsuram pa-
trū suorum, Cupiebant em̄ interficere Chr̄m, q̄ plus & ma-
ior erat q̄ Abraham & omnes prophetae Ioh. viij.

¶ Luth. Sciendū est, q̄ hoīs anima aut spiritus nullū locū XXXIX
aut requiem habet, ubi manere queat, q̄ uerbū dei, donec ip̄
se in nouissimo die ad claram contemplationem dei puenerit.

¶ Coch. Si per uerbum dei intelligatur Iesus Christus, de
quo Ioh. i. scribitur, recte credimus, animas aut spirit⁹ homi-
num defunctorū absq; eo requiem nō habere. Ait em̄ Mat.
xi. Venite ad me oēs q̄ laboratis & onerati estis, & ego refici-
am uos, & inuenietis requiem aiabus uestris. Si autem loqua-
mur de uerbo dei scripto literis aut uoce prolato, falsa est hæc
propositio, nam & animæ sanctorū in clara uisiōe dei, & Chri-
sti requiē hñt & uitā æternā. Iohānis. xvij. Hæretici autē &
p̄ctōres atq; dæmones, p̄ eiusmodi uerbū requiē nō hñt. Cre-
dunt em̄ dæmones & cōtremiscūt Iac. ij. Hæretici at̄ p̄prio
sunt iudicio cōdēnati, Tim. 3. Impijs deniq; nō est pax aut re-
quies, sed sunt quasi mare feruens. Esa. lvij.

¶ Lut. Ideo nos existimamus sinū Abrahæ nihil aliud, q̄ XL
uerbū dei, quo Gen. xxij. Christus promittebatur, nempe, in
semine tuo benedicentur omnes gentes.

Coch.

¶ Coch. Quid nobis ad somnia Lutheri? Sinus Abrahæ claræ dī locus Luc. xvi, sicut & infernus. Si em̄ nō aliud esset q̄ uerbū illud p̄missionis Gen. xxi, etiā uiuētes fuissent tū & eēnt hodie in sinu Abrahæ sup̄ terrā, Credūt em̄ illi p̄bo pro-
missiōis etiā uiuētes, Est ergo sin⁹ Abrahæ (q̄ & Isaac ac Iacob sinus dī) locus regni aīarū, An̄ ascēsiōnē quidē Ch̄i in lymbo sanctorū patrū, post illā in cælo, Ch̄s em̄ cælū prim⁹ apuit, iuxta illud Ioh. 3, Nemo ascēdit in cælū, nisi q̄ descēdit de cælo, filius hoīs q̄ est in cælo, Itaq; ante Ch̄m nemo annuncia-
uit regnū cælorū, Mat. iij, q̄ cælū erat oībus clausum pro-
pter præuaricationē Adæ Ro. v, & 1. Cor. xv,

XLI

¶ Lut. Ita oēs p̄es añ Ch̄i natiuitatē in sinū Abrahæ dece-
ferūt, hoc est, in morte cū firma fide māserūt in isto dicto dei,
& in uerbum illud obdormierūt, recepti & custoditi, sicut in
quendā sinū, Et dormiūt adhuc in eo usq; ad nouissimū diem
exceptis ijs q̄ cū Ch̄o iā surrexerūt, sicut scribit Matt. xxvij,
Si modo sic permanserunt.

¶ Coch. Dormiūt sancti, nō sane, q̄ nihil sentiāt uideāt uē
aut intelligant, sicut hoīes aut aīalia dormiētia, Alioq; nō fuisset
mori lucrū Paulo, Phil. i. Sed q̄ requiescūt a laborib⁹ suis
Apoc. xiiij, Est em̄ somnus quies regū, etiā apud Ouidiū, Mi-
nime igit̄ dormiūt, sicut ursus in spelunca, sed dormiūt in re-
quie æterna, Qm̄ nō erit eis amplius neq; luctus neq; clamor
sed, nec ullus dolor Apoca. xxi, Q; si Ch̄s uictor expoliavit,
ac triūphauit infernū, ac uere dixit, Morsus tuus ero inferne,
Oseæ, xiiij, & 1. Cor. xv, & captiuā duxit captiuitatē, Psalm̄.
lxvij, & Ephe. iij, pie credēdū est, eū oēs sctōs p̄es exemisse,
& secū glorioso triūpho in cælū p̄duxisse, quāuis non omnia
sint clare in scripturis expressa.

XLII

¶ Lut. Quēadmodū & nos qm̄ morimur, nos cōmittere et
dedere debemus cū firma fide in p̄bū Ch̄i, ubi dicit, Qui cre-
dit in me nō moriet̄ in æternū, Aut cōsistē, Et ita sup̄ hoc mo-
ri, obdormire, & in sinum Christi recipi atq; custodiri usq; ad
nouissimum diem.

¶ Coch. Qm̄ morimur, cōmittim⁹ nos Ch̄o ipsi, deo & sal-
uatori n̄ro, uerbo uiuo & æterno, q̄ nobis dedit potestatem
filios

filios dei fieri, si credimus in noīe eius, Ioh. 1. Nō autē cōmittimus nos nudis & inaiatis uerbis, uel scriptis in carta uel prolatis in aera, sed uerbo dei uiuo, Vt simus ep̄la Ch̄i, scripta quidē nō atramento, sed sp̄u dei uiui. ij. Cor. 3, Credētes ī Ch̄m nō nuda quidē & Lutherica illa fide, sed fide p̄ charitatē operāte, Gal. v, ut nos sequant̄ opa n̄ra bona, Apo. xiiij, Nō sane ut mortui & insensati obdormiamus in sinu alicuius uerbi, sicut muscæ p̄ hyemē in cauernis maceriae, sed ut uiuentes cū Ch̄o in cōlesti patria, deū uideamus facie ad faciē, sicuti est, nō amplius in ænigmate p̄ fidē, sicut hic in terris uidemus. i. Cor. xiiij, & i. Ioh. iij, Et certaminis n̄ri boni coronā iustitiæ a iusto iudice recipiamus. ij, Timo. iij,

¶ Lu. Ita e cōtra, Infernus hoc loco nō p̄t esse, uerus infernus, q̄ in nouissimo die incipiet, Nā diuitis corpus procul du bio nō est in infernū, sed in terrā sepultū. Oportet autē locū eē ubi aīa esse p̄t, & nullā requiē habet, is corpalis esse non p̄t

XXXIII

¶ Coch. Creabit ne igit̄ deus demū in nouissimo die infernū? Quō ergo Ch̄s ad inferna descēdit? At nō p̄t aīa, spiritalis suba in corpali loco secundū Lutherū eē. Quid nobis de p̄fidia Lutheri? Si em̄ in corpus recipit̄ aīa, cur non possit & in corporeum locū recipit̄? Nunqd̄ sine loco sunt angeli in cōelo, aut dæmones in aere aut inferno? Quis em̄ nō circūscrip̄tiue (sicut corpus) t̄n̄ definitiue sunt in loco, dū em̄ sp̄s aliq̄s in hoc loco est, in altero nō p̄t eodē t̄pis momēto esse, Sed qd̄ opus est longa aut subtili disputatione hic? Cū aptissima sint uerba Ch̄i Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignem æternū, q̄ paratus est diabolo & angelis eius. Sunt em̄ & ij, angeli sp̄s & spiritalis substantiæ

XXXIII

¶ Luth. Ideo existimamus nos hunc infernū esse malā cōscientiā, quæ est sine fide & uerbo dei, in qua anima sepulta ē & cōclusa usq̄ ad nouissimū diē, ubi homo cū corpore & aīa in uerum corporalem infernum detrudetur

¶ Coch. Existimatio Lutheri nihil est nisi figmentū, contra Euangeliū & omnē scripturā, atq̄ adeo & contra cōmunē sensum. Si em̄ infernus modo nō aliud esset q̄ mala cōscientia sine fide & uerbo dei, essent peccatores etiā sup̄ terrā ui-

C uentes

DE statu animarū in alia uita. Ser. II.

uentes in inferno, p̄sertim infideles, h̄nt em̄ malas & afflictas conscientias, uti pulchre etiā Ethnicī describūt, p̄cipue Persius. Quod etiā Paulus testat̄ Ro. ij. Et sic nō opus esset in infernū descendere, cū p̄sens esset sup̄ terrā. Nō fuisset igit̄ in cōsueta mors & p̄ditio Chore, Datan, & Abyron, q̄ descēderūt uiui in infernū, Num̄. xvi. Nec recte diceret de ipsijs, Iob ca. xxi. Ducūt in bonis dies suos, & in p̄cto ad inferna descēdūt, Et frustra diceret Dauid psal. 30. Erubescant impij, & deducantur in infernum.

XLV

¶ Lut. Nā quēadmodū uerbū dei, & sinus Abrahæ, in q̄ fideles p̄ fidē requiescūt, dormiūt, & custodiunt̄ usq̄ ad nouissimū diē, ita optet ecōtra esse infernū, ubi uerbū dei nō est in q̄ infideles p̄ infidelitatē detrusi sunt usq̄ ad nouissimū diē. Hoc nō p̄t eē aliū, q̄ inanis, infidelis, iniq̄, mala cōscientia.

¶ Coch. Vana probatio, falsa similitudo, Neq̄ em̄ aiæ sc̄torū fideliū dormiūt extra cōclū in (nescio) q̄ sinu uerborū usq̄ ad nouissimū diē, Alioq̄ nō fuisset mori lucrū Paulo, Philī. i. Nec recte dixisset latroni Ch̄s, Hodie mecū eris in Paradiso Lu. xxij. Neq̄ est infernus sup̄ terrā in mala sine v̄bo dei cōscientia. Sed est locus corp̄alis, paratus ab initio mūdi pro impijs, creat⁹ (ut putāt Iudei) die sc̄do Geneseos, de q̄ d̄ Deute. xxxij. Ignis succēsus in furore meo, & ardebit usq̄ ad inferni nouissima. Quoties aut̄ meminit passim in Euāgelio Ch̄s, Gehennæ ignis æterni, & inferni

XLVI

¶ Lu. Nullū hactenus mādatum a deo ad orādum p̄ mortuis, ideo nemo in eo peccare potest, qui pro eis nō orat, quia quod deus non mandauit nec prohibuit, in eo nemo potest peccare.

¶ Coch. Satis p̄cepti nob̄ est charitas, q̄ benigna est & oīa suffert, credit, sperat ac sustinet. i. Cor. xiij. Et alteri alteri⁹ onera portare iubet, Gal. vi. facit q̄q̄, ut si qd̄ patiat̄ unū membrū, cōpatiat̄ & oīa mēbra, i. Cor. xij. Quæ v̄o charitas eēt, si aiab⁹ parētū ac bñfactorū aut proximorū n̄forū in grauissimis purgatorij pcenis et afflictionibus cōstitutis, & miserabiliter ad nos cū afflictio, Iob ca. xix. clamētibus, Miseremini mei, miseremini mei, saltē uos amici mei, q̄a manus d̄ni tetigit me
si sic

IOH. COCHL. ADVERSVS LVTH.

si sic inq̄ affectis & opē nostrā pilorētibus, nō succurreremus
si nō ieiunijs & eleemosynis, saltē nris ofonibus. Si tpe Pauli
qdā pro mortuis baptizabātur. i. Cor. xv. q̄to magis pro eis
orare debemus? Satis deniq; authoritatis habet ad p̄cipiendū
pia m̄ ecclia, Matt. xvij, quæ ait, Oremus pro fidelibus de
functis, & pro eis sacrificat in missa, ac festū singulare cōme
morationis eorū celebrat. Sed & Lutherus ipse sic aliq̄ scri
psit, Hoc eaz̄ sanctissimū, sed anxiosissimū desideriu, merito
iuuat oīs ecclia, q̄tū p̄t, maxie, q̄n & deus uult illas p̄ eccliam
iuuari, Nōne hic egregie r̄idet sibi ipsi Lutherus?

Luth. in Reso
conclu. xix

¶ Lut. Ex q̄ id incertū est, & nos nescim⁹, an aīa sit dāna
ta, nō est p̄ctm̄, q̄ pro ea ores, sed ad hunc modū ut incertum
esse sinas, & dicas ita, Pie deus, si anima ista in eo statu est, ut
ei auxilium prāberi queat, oro sis ei propitius, Et quando id
semel aut bis fecisti, desine, & eam deo committe, quia deus
promisit, se nos auditurum quicquid petierimus, Ideo si se
mel aut ter rogasti, credere debes, te exauditum esse, & nō am
plius orare, ne deum tentes, aut ei diffidas

XLVII

¶ Coch. Vanæ & impiæ sunt hæ nugæ, ac sibi ipsi cōtra
riæ, Si enim incertum est, nos pro eis exaudiri, cur ait etiam
hic Lutherus, Deus exauditionem nostrā promississe? An &
promissionem dei (quam toties iactauit) incertā facit? faciat,
ut uelit, Christus autem non semel aut bis aut ter præcise ora
re iussit, sed semper, Lucæ, xvij, &, xxi, Idq; confirmat exem
plo uiduæ, per multum tempus iudicem iniquum orātis, sed
& Paulus ofonibus instare, & sine intermissione in ofone me
moriā pro alijs facere passim docet in suis epistolis, & ipse do
minus in oratione pernoctabat, Lucæ, vi.

¶ Luth. Quod autem perpetuæ missæ, uigilæ, & oratio
nes super hoc fundantur, & singulis annis boantur, tāquam
eos deus ante hunc annum non exaudierit, hoc est, diabolus
& mors, Hic irridetur deus incredulitate, & est eius
modi oratio, mera blasphemāia dei, Caue igitur

XLVIII

tibi ab his, & desiste.

C 2

Coch.

DE statu animarū in alia uita Ser. II.

¶ Coch. Qñ Chr̄s tertio orauit eūdē sermonē dicēs Matt. xvi. nō est blasphemia, s̄ape orate etiā pro una & eadem rē, uti iā dictū est, Alioqui esset & ibi blasphemia & incredulitas qñ bis aut ter (ut Lutherus docet) pro una orat̄ aīa, Cur enim nō credit Lutherus, se statim exaudiri qñ semel orat̄? Nonne promittit Chr̄s, Petite & dabit̄ uobis, Om̄is em̄ q̄ petit, accipit̄ Mat. vii, Et quodcūq; petieritis patrē in noīe meo, hoc faciā Ioh. xiiij. Sed aliud est semel petere, aliud instanter, sem p, & sine intermissione petere, uti docēt Chr̄s & Paulus. Sic em̄ die ac nocte clamāt ad deū electi eius, Lucæ, xvij. Tanta aut̄ res est (ut alibi ait Lutherus) succurrere aīabus, ut fideles debeāt malle seruire Turcis, & corporaliter occidi, q̄ animas non redimi.

Luth. in Reso. conclu. xxvi.

XLIX ¶ Luth. Deus non curat de annuis foundationibus, sed de cordiali, deuota, fideli oratōne, ista iuuabit animas, si quid eas iuuare debeat.

¶ Coch. Curat quidē deus si recte oref an nō. Sed & fundationes pias nō cōtemnit, qm̄ ad fundendas p̄ces & in laudē dei sunt institutæ, Et sunt uelut exēplū & imago p̄petuæ laudis dei in cœlis, ubi incessabili uoce proclamāt angeli, sine fine dicētes, Sanctus, sc̄tūs, sc̄tūs dñs deus exercitū, Esa. vi.

L ¶ Lut. Vigiliæ & missæ iuuāt quidē sacerdotū, monachorū, & monialiū uentres, Animabus aut̄ p̄ eas nihil auxiliij præbet, & deus solūmodo per eas uituperatur.

¶ Coch. Impia sunt hæc & falsa, Quid enim in uigilijs & missis defunctoꝝ cōtinet, nisi piæ preces & laudes dei? Hæc aut̄ sunt alibi uerba ipsius Lutheri, Duplici uia impendit̄ suffragiū animabus, Primo, Re ipsa & officio p̄sente, sicuti fit cū sacerdos cū pp̄lo orat, ieiunat, sacrificat, aliaq; facit noiata opa pro noiatis animabus, de q̄ suffragio nullū dubiū est, qn uehementer prosit, & redimat aīas, Secundo impendit̄ sine officio uel ope, sed mera iurisdictione p̄ literas uel uoces prolata, & id quoq; ex duobus thesauris &c.

Luth. in Reso. conclu. xxvi.

LI ¶ Lut. Si aut̄ habes in domo tumultuantē sp̄m, aut inquietū sp̄m, q̄ proponit, ut ei p̄stet̄ auxiliū cū missis, hunc certitudinaliter habere debes pro diabolo.

Coch

¶ Coch. Quæ cōuentio Chri ad Belial? ij. Cor. vi. Si ergo Chrs ipse in missa tractat, & subaliter p̄sens est (ut fatet & ipse Lutherus) quō spūs missam pro se fieri cupiēs, p̄t eē diabolus? Si uehementer prodest aiabus qñ pro eis orat & sacrificat sacerdos, uti iā supra ex Luthero diximus, nequaquā est diabolus, qui talia petit.

¶ Luth. Nulla adhuc aia unq̄ ab initio mūdi apparuit, nec deus uult p̄mittere, Nā hic uides in Euāgelio, q̄ Abrahā nō uult p̄mittere diuiti, q̄ mortuus doceat uiuos, sed remittit eos ad uerbum dei in scriptura

¶ Co. Vesana hæc impudētia, q̄ nō solū cūctis hoibus & tot oim seculorū experimētis, sed etiā scripturis ipsis cōtradicitur. Ita em̄ habet textus. i. Reg. xxvii. Et ait mulier ad Saul, Deos uidi ascendentes de terra, Dixitq̄ ei Saul, Qualis est forma eius? Quæ ait, Vir senex ascendit, & ipse amictus est pallio, Et intellexit Saul, q̄ Samuel eēt, Dixit autem Samuel ad Saul Quare ingetasti me, ut suscitarer? Cras aut tu & filij tui mecū eritis &c. Et Mat. xxvii. Monumēta apta sunt, & multa corpora sc̄torū q̄ dormierūt, surrexerūt, Et exeūtes de monumentis post resurrectionē eius uenerūt in sc̄tām ciuitatē, & apparuerūt multis. Et Lutherus alibi ait, Multa legunt exēpla, in q̄bus habet, nōnullas aias sui status incertitudinē cōfessas fuisse. Apparuerūt em̄ tāq̄ euntes uocati ad iudiciū, ut de S. Vincentio &c. Rursum, legunt mltā, in q̄bus certitudinē suā sunt cōfessæ. Et qd de aia Lazari dicit Lutherus? Nunqd rursus ad Chri uocationē apparuit? Nunqd & mortuus ipse credendus est uiuos de spe resurrectionis docuisse?

¶ Lut. Iccirco certissime est merū diaboli p̄stigiū, q̄ aliqui spūs sinūt se adiurari, & orāt pro tot missis, ijs & ijs pegrinationibus, aut alijs opibus, & apparent postea cū claritate, dicūt se redemptos esse.

¶ Coch. Nondū tāta est Luthero psuadenda uis, ut cōtra tot expimenta certissima nugis eius credat pplus, Veniūt em̄ adhuc hodie multi, q̄ experimēto didicerūt, nō solū missas, p̄cesq̄ & pegrinationes, sed etiā papales indulgētias, defunctis prodesse. Mirabilia sunt opa dei, Psal. 138. & occulta eius iudicia

dicia ac penitus incōprehensibilia, Esa. xl. & Ro. xi, Nō fuit nec erit cōsiliarius eius Lutherus, nec sensum eius cognouit, Impie igit̃ pr̃stigiū diaboli uocat, in quo tā sancta uerba, ac tā multa bona opera fiunt, Cui & Chr̃s ipse in proprio corpore per consecrationem pr̃sens adest.

LIII ¶ Luth. Per hoc procurat diabolus hunc errorē, q̃ homines a fide ad opera declināt, & putant, q̃ opera tā magnas res efficiant

¶ Coch. Nō amat bona opera diabolus, Ioh. viij, ait Chr̃s ad Iudæos, uos ex patre diabolo estis, & desideria p̃ris uestri uultis facere. Quid em̃ aliud moliūt hostis ille antiquus, nisi ut nos ab operibus bonis ad mala p̃ fraudes insidiasq̃ & tentationes suas inducat? Quoties ab eo cauendū nobis esse admonent Paulus & ceteri Apl̃i: fides aut̃ opa bona nō tollit nec minorat, sed iuuat, roborat, ac manifestat, fatēte etiā Luthero

LV, ¶ Luth. Sis igitur prudens & scias, quod deus nihil uult nos scire, quomodo agatur cum mortuis, ut fides locum retineat per uerbum dei.

¶ Coch. Cū imperfecta & ænigmatica sciētia nostra bene stat fides, donec euacuet̃ quod ex parte est & imperfectum, .i. Cor. xij, Quis igit̃ non sciamus perfecte, quomō agatur cū mortuis, saltē hoc nos uoluit scire dñs, q̃ aut̃ consolātur illic aut̃ cruciātur, Lucæ. xvi. Non debemus itaq̃ ommittere bona opera, q̃bus releuari & iuuari queāt, ut si eis indigeāt, charitate eis exhibeamus, Ioh. ij, Sin minus, nobis thesaurizem? Bonorū em̃ labor gloriolus ē fructus, Sap. ij, Q̃ si nō fuerit intercessione digni (utpote dānati) bona opa nostra pro eis facta reuertentur ad nos, quēadmodū de pace ait Chr̃s Mat. x

LVI, ¶ Luth. Si tibi igitur tumultuans spiritus apparet, nihil cura de eo, sed sis cert̃ eum esse diabolum, & repelle eū cum illo dicto Abrahæ, Habent Moysen & prophetas, Item cū isto pr̃cepto dei Deuteronom. xvij. Nihil exquiras a mortuis, Tunc statim aufugiet, Si non aufugit, sine eum tumultuari, donec fessus fuerit, perfer propter deum in firma fide illius insolentiam

¶ Coch. Si bona petat spiritus ille, nos lege charitatis eum iuuare

iuuare debemus. Diaboli em̄ desideria mala sunt, Ioh. viij, & signo crucis repellit̄ spiritus malus. Est enim crux trophæum sacrosanctum, in quo uicit, traduxit, expoliauit, ac triumphauit Christus principatus & potestates tenebrarū mundi hui⁹, Coloss. ij, Si ergo tumultuās quispiā spiritus, neq; uerbo dei, neq; signo crucis repellitur, censerī debet de fratribus nostris unus esse, cui subuenire ac compati debemus. i. Corin. xij, Qui enim uiderit fratrem suū necesse habere, & clauerit uiscera sua ab eo, quomodo charitas dei manet in eo. i. Iohā. iij, Textus deniq; Deute. xviij, prohibet a mortuis quærere per Necromantiam & phitonicas aut magicas artes, Et falso allegatur, Non em̄ dicit, Nihil exquiras a mortuis, Sed sic ait, Neq; Phitones cōsulat nec diuinos & q̄rat a mortuis ueritatē.

¶ Luth. Et si possibile esset, q̄ anima aut bonus spiritus esset, nihil tamen ab eo discere aut quærere debes, ex q̄ id deus prohibuit, Nā ob id filiū suū misit ipse, ut nos doceret oīa, q̄ nobis scitu necessaria sunt, Quod ille nos non docuit, id libenter debemus nescire uelle. LVII

¶ Coch. Legimus Marci, v, & Lucæ, viij, dominum dæmones interrogasse, & eorū petitionē exaudisse, ne extra regionem eos expelleret, sed potius mitteret in porcos, Quo modo ergo non licebit nobis aliquid interrogare ex spiritibus bonis aut animabus? Veruntamē nihil per curiositatem a spiritibus interrogare debemus, sed si quida nobis uelint, nemo interrogare prohibuit, Non interrogent itaq; pillicitas artes sed p̄ uerba licitat̄ studio iuuandi, Non em̄ frustra ad nos ueniunt, Scriptum est autem, Omni petenti te tribue, Lucæ, vi, Et tribuere nos docet necessitatem patienti apostolus Ephe. iij, Non est autem ulla necessitas, angustia aut pœna maior super terram ea, quam patiuntur animæ in purgatorio, in tenebris & umbra mortis, ubi nox est, in qua nemo operari potest Iohan. ix. Ergo dum tempus habemus, operemur bonū ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei, Gala. vi. Quales & animæ in purgatorio sunt, quibus eo magis auxiliandum est, quæ minus se ipsas iuuare possunt & plus tormentorum patiuntur.

Ex sermo

Ex sermone de sancta Cruce

Articuli. XXXIII.

LVIII **L**Vtherus. Magnus abusus de sancta Cruce exortus est, uocat hoc festū Exaltatio S. crucis, & inde ortum est, q̄ Cæsar Heraclius, crucē in suo uexillo ferebat, q̄n uicit regē Persarū, & cū magno apparatu domū reuertebat, & uictoriā sanctæ Cruci ascribebat.

¶ Cochlæus. Plenus impietatis est hic sermo, Nos at̄ & supra de sc̄ta cruce nō nihil r̄ndimus, Tribuimus at̄ uirtutē uincendi hostes & inimicos n̄ros S. cruci, nō inquātū lignū ē, sed ut trophēū est Ch̄ri, q̄d etiā inuisibiles hostes n̄ri fugiunt, Ad Ephe. ij. Per crucē interficiēs inimicū. Q̄ si æneū signū Mo si potuit ab ignitis serpētibus saluare Israelitas Nm̄. xxi. q̄to magis sacrū illud Ch̄ri trophēū, in q̄ traxit ille oia ad se ipsum Iohā. xij. saluabit ch̄rianos ab hostibus eorū. Vñ & Paulus ait Mihi aut̄ absit gloriari nisi in cruce d̄ni n̄ri Iesu Ch̄ri Gal. vi

LIX ¶ Luth. Sicut scitis, q̄ deus nobis p̄cepit honorare sanctos hic diabol⁹ fecit nobis p̄stigiū, & oculos in alt̄ eleuauit, q̄ sup mortuos mentē applicuimus, & uiuorū oblitī sumus,

¶ Coch. Per cultū sc̄torū, q̄ in cœlis sunt, non obliuiscimur sc̄torū q̄ sunt in terra, sed eis in honorē illorū sæpe largimur, & b̄nfacimus, Impius est igiŕ p̄stigiator Lutherus, q̄ p̄stigiū diaboli uocat, oculos in altū ad sc̄tos dei leuare, Cōtra illud Psal. 120. Leuauī oculos meos in montes, unde ueniet auxiliū mihi Oportet ergo unū facere, & alterū nō omittere Matth. xxij Venerari inquā sc̄tos, & b̄nfacere pauperibus Ch̄ri, dicente Ap̄lo ad Ro. xij. Reddite oibus debita, cui tributū, tributū, cui timorē, timorē, cui honorem, honorem.

LX ¶ Luth. Ideo primus abusus est iste, q̄ ligno, in q̄ deus pependit, tēpla fundāf, quēadmodū hic collegiata eccl̄a sup sp̄neam coronā fundata est.

¶ Coch. Sāctæ Cruci tēpla & altaria cōsecrātur, nō sane ut ligno naturali, sed ut trophēo Ch̄ri, in q̄, uictis & triūphantis hostibus n̄ris, diabolo morte & inferno, salutē & uictoriā peperit nobis Chr̄s, Q̄ si statuæ olim & trophēa Regum Cæsarūq; Gentiliū, ita sacra ac uenerāda fuerūt Gentibus ut ad ea

IO. COCHL. ADVER. LVTH.

ad ea cōfugientibus Afylū eēt & libertas, Violātes uero ea, læsæ maiestatis rei f erēt, Cur nos chřiani, regi & redēptori, imo & creatori ac dño deoq; nřo tā ingrati simus, ut statuas et trophea eius memori ueneratione prosequamur, q̄ uanis ido- lis ip̄isq; hoīb' fecerūt olim gentes, Q; si ignoto deo arā ex- tructā Athenis Paulus nō reprehēdit, sed pbauit, Act. xvij. quare nō liceat tropheo Chři notissimo salutis signaculo tem- pla consecrari & altaria.

¶ Lut. Hinc uenit, q; ubicunq; portiuncula p̄t acquiri, ibi LXI
multū argēti & auri aduolauit, ibi fundata sunt ei tēpla, Et p
hoc pauperes sunt derelicti.

¶ Coch. Per uenerationē sanctæ crucis nō derelinquunt,
sed magis iuant paupes. Nō em̄ pauci circa eius tēpla & al-
taria stipē accipiūt, Et qđ honoris sanctæ cruci impendit, nō
tā ligno ipsi, q̄ triūphatori in ea Chřo exhibet, Nec est gens
aut secta sub cœlo alia, q̄ pro paupibus tot hospitalia, Geron-
tocomia, Bephotropia, Orphanotropia ppetuasq; elemosy-
nas fundauerit aut instituerit, q̄t reperiunt apud chřianos, qui
soli crucem sacrā habent & uenerantur.

¶ Lut. Hic superuenerunt fatui indulgentiar; episcopi, & LXII
ad hoc indulgentias dederunt, ut populo hians os facerent, q̄
accurreret.

¶ Coch. Cur hic fatuos noiat Epos Lutherus, quibus alibi
magna cōtentione tm̄ tribuit ptātis, cuiq; in dioccesi sua, q̄tū
in uniuersitate chřianor; tribuendū est summo pontifici, in q̄
aliquā & Chřm & sp̄m sc̄tm̄ agnouit. Sic em̄ aliquā & docuit,
(ut ait ipse) & scripsit. papā tripliciter habere militantis eccle-
siæ merita in ptāte, Primo, ut ea offerat deo pro satisfactione
alior;. Scđo, pro suffragio aiabus. Tertio, in laudē dei. Et hęc
potestatē spiritualē, si uera est, in suis diocœsibus habere epos
Firmiter (inqt) credo, aut si erro, reuocet me q̄ p̄t, Sed quō er-
ret Lutherus, q̄ certus est (ut crebro iactitat) & doctrinā & iu-
diciū suū, nō suū, sed dei esse. De indulgētis q; nō semel mē
dacē fecit seipsum, id quod negare neq; audet neq; potest pro-
pria uoce manuq; conuictus.

Luth. in reso
conclu. xxvi

¶ Lut. Hinc ueniūt & pegrinationes, hic deus, etiā suā gra LXIII.
D tiam

D

tiam

tiā addidit, q̄ alicubi e patibulo frustū ligni excisum, pro sc̄ta cruce adoratū est.

¶ Coch. Nō addit de° grām suā errori, ut error fiat, Ip̄e em̄ est v̄itas & uia recta, sine errore, Ioh. xiiij. Sic psal. iij. d̄r. Oīa mādāta tua v̄itas, oīa iudicia tua v̄itas, oēs uīe tuę v̄itas, Si tñ p̄ errorē aliud lignū pro sc̄ta cruce a deuoto pp̄lo adoref̄ aut ueneret̄, nihil piculi aut peccati est. Nō em̄ tā p̄pter lignū, q̄ p̄pter Ch̄m fit illa ueneratio, dicūt em̄ dialectici, Propter q̄d unumquodq; tale & illud magis,

LXIII ¶ Lut. Nā tā multa sunt frustra in mūdo, q̄ dom° aliq̄ in ex trui possit, si oīa haberet̄, sicut caput S. Barbarę in tot locis est ut si cōputent̄, ipsa bene septē capita habuit.

¶ Coch. Nō est carpētarius aut faber Lutherus, nec scit q̄t in mundo sint frustra sanctę Crucis, Nec fit iniuria deo aut Ch̄o ei°, si cui frusto ligni (q̄d nō sit reuera portio sanctę crucis Ch̄i) honor propter crucifixū Iesum exhibeat̄, Sicut at̄ di uinitus aliqñ miraculis ostendit Christus, sibi iniuriā fieri, qñ infertur crucis ipsius imagini, ita & honor ei exhibet̄, quando crucis eius imagini pia impendit̄ ueneratio, Certe qui S. Gregoriū legerit i registro de clauē & cathena S. Petri, nihil mirabit̄, si etiā aliud lignū, quod contractu sanctę crucis sancti ficatū est, uirtutem supernaturalē accipiat, ac loco sanctę crucis digne ueneretur.

LXV ¶ Lut. Hic tūc organis, cāticis, tymbolis, fistolis cātus ap̄ parat° factus est, ut nullū habeat modū, Ita excæcauit nos de us, Nā sicut eū quærimus, ita cōtra inuenit nos ipse, Stulti eē uolumus, sic ipse etiā nos stultos esse sinit,

¶ Coch. Bona est stultia (de q̄ scribit Paulus. i. Corinthi. i. Laudare deū & sanctos eius, in sono tubę, in Psalterio & cy thara, im tympano & choro, in cordis & organo, in Symba lis deniq; benesonātibus Psalm. cl. Hanc sapiens huius sæcu li filius reprehendit L V T H E R V S, doctus a Michol fi lia Saul regis, quæ uirum suum Dauid reprehendit ludentem in Organis & saltantem ante arcam domini .ij. Regum. vi. Cui dixit Dauid, Viuit dominus, quia ludam ante dominum qui elegit me potius q̄ p̄rem tuū, ludā, & uilior siā plus q̄ fa ctus sum

IOH. COCHL. ADVERSVS LVTH.

Etus sum &c. Sic & nos Luthero dicere possumus.

¶ Luthe. Ideo punit nos deus quoq; q; cogimur recipere mendacia, idolis seruire, lapides & ligna adorare, ex quo pauperum curā non habemus, LXVI.

¶ Coch. Non abiicitur, sed excitatur magis cura pauperum dum religiose ueneramur sanctos, partim eorum exemplis ad eleemosynas prouocati, partim a pauperibus per sanctum aliquem obtestati, ut in honorem eius illis elargiamur, Nemo nos cogit recipere mendacia, nemo idolis seruire, nemo lapides & ligna adorare, Inique & impie calumniatur ecclesie pietatem Lutherus, impius peruersor (ut ipse alibi scribit in Pithagardos hac de re) scripturæ, impudens Turingiæ rusticus, qui Romam tādē docet unum solum deum adorandum esse quasi id antea nescierit. Lut. de. x. p̄ce pt. cap. pri.

¶ Lut. Ideo nota hoc, q; primus abusus est, q; lignū ita exornatur, & cogita te multo plus facere, si des pauperibus decem denarios q; si ad hāc rem dederis uiginti, quia deus nō magnificat, etiā si non exornes extrinsecus, imo si omnino nullū haberetur, sed si in corde portas LXVII.

¶ Coch. Non magni facit deus aurum & argentum, sed magis inspicit affectum & deuotionem dantis, siue des in usus pauperum, siue in sepulturam peregrinorum, siue in hospitalis aut templi extructionem, siue in altaris aut Crucis aut sacre uestis aut uasis exornationem, Non una tātum ē causa pia Sciunt etiam iurisperiti, uarios esse modos & casus donandi ad causas pias, Sicut autem non indiget deus templo aut altari, ita nec pauperibus indiget nec peregrinis, Nulli enim indiget, Si quid autem in nomine eius siue templo, siue pauperi erogaueris, modo simplex sit oculus tuus, mercedem perfectonon perdes, Matth. vi. & x, Mensurā bonā & confertā & coagitatā dabit in sinum tuum, Lucae. vi,

¶ Luth. Ideo uelim q; nulla corona spinea, imo nulla crux sancta unquam in lucem uenisset, quia huc se conuertunt homines, & exornant auro & argento, & dimittunt pauperes sedere uacuos, LXVIII.

De Sancta Cruce & reliquijs sanctorum Ser. III.

¶ Coch. Raro bene uult Lutherus, subuersum est enim cor eius & deprauata uoluntas, Tit. 3. Non impedit pauperes neque corona neque crux Christi, sed plus illis erogat, quando illa ostendunt & uenerant, quam dum latent abscondita. Certe non plus erogauerunt pauperibus Germani antequam coronam aut crucem Christi cognouerunt quam modo faciunt, imo aut nihil aut multo minus erogauerunt antea, Et erogant hodie minus Lutherani, quam partim legibus, partim uicarietate ab oppidis suis pauperes scholares, monachos & mendicos.

LXIX ¶ Lut. Ideo si mihi frustum donaretur, imo si staret in manu mea, statim illud eo abditurus essem, quo sol illud non multum circumfulgere deberet.

¶ Coch. Bene igitur facit deus, quod huic impio & furibundo Apostatae non omnia in manus tradit, ne ad exemplum Sefac Nabuchodonosor omnia sacra & speciosa nostra tollat ac perdat, fuit & Iulianus imperator Apostata, sed multo mitior Luthero, Quam enim uim aut iniuriam intulit S. Cruci aut spinee coronae Christi? Abstinit etiam a sanguine sacerdotum, in qua iam pridem optauit lauare manus suas Luth.

LXX ¶ Lut. In quod dixi de S. cruce, de omnibus reliquijs dictum uolo, quia reliquiae nihil aliud sunt, quam seductio fidelium, ideo prorsus recedat sub

¶ Coch. Pia & antiqua est religio de uenerandis corporibus (terrarum poribus & reliquijs sanctorum, Vnde memorabilis est in scriptura ciuitas Hebron, quia Adamae maximus ibi iter Enachim situs est, Iosue. xiiij. Sed & memorabilis illa spelunca duplex, in qua tres patriarchae, Abraham, Isaac & Iacob, cum uxoribus sepulti sunt, in Hebron fuit, Gen. xxiiij, tam sane religiosa, ut Iacob in Aegypto, moriturus adiuuauerit filium suum Ioseph, ut corpus eius ibi sepeliret. Ioseph quoque fratres suos adiutauit, ut ossa eius apportarent secum ex Aegypto in terram Chanaan, Gen. l. Quoties autem religio ista diuinitus sit a Christo miraculis comprobata, circa sanctorum sepulchra et reliquias in finitum est referre. Sed & Lutherus ipse in hunc modum aliquando teutonice scripsit in sua declaratione, Dico (inquit) & teneo firmiter cum tota christianitate, quod sancti coli ac inuocari debent, Quis enim hoc impugnare queat, quod adhuc hodie uisibiliter circa sanctorum corpora & sepulchra deus per nomen sanctorum suorum miracula facit? Haec est Luthericae doctrinae certitudo & constantia.

Lut. in decla.
arti. primo

LXXI. ¶ Lut. De his scripsit etiam Vigilantius, contra hunc uehementer se

ter se opposuit Hieronym^o, qđ uelim eum omisisse,

¶ Coch. Quid miū, si Luther^o magis Vigilatio, cui^o erro
rē & impietatē sequit̄ & amplexi nūc, q̄ S. Hieronymo (cui^o
eruditionē & pietatē laudauit & miratus est olim) fauet? Nā
& cū Arrio añ bienniū, imo triēniū iā, detestatus est sacre illā
nomē Homouision, & calūniōsisime referebat illā suā ipieta
tē in B. Hieronymū, tāq̄ & is negaret filiū Ch̄m Homouisi
on & cōsubalē p̄ri, Sed iā pridē intellexit Cæsar cū principib^{us}
ep̄isq; n̄ris, & adeo cū toto mūdo, qđ portenti aleret hic
Apostata, nunc ex professo eccl̄iæ hostis & desertor, q̄ prius
sub ouina pelle lupū habēs, immanissimū uarijs technis decla
rationibusq; & retractationibus occultabat.

¶ Lu. Et si Vigilati^o liber extaret, sicut Hiero, existimo eū
multo ch̄rianius de eo scripsisse, q̄ Hieronymū.

LXXII

¶ Co. Ch̄rianius nūc scribūt Luthero heretici, q̄ catholi
ci doctores, Studet em̄ oēs hæreſes (ut i publico testat̄ edicto
Maxim^o Cæsar & impator noster) in unā impietatis lernā cō
fundere, atq; inde populo uenena sua propinare.

¶ Lu. Nā qđ S. Petr^o plus p̄t h̄re, q̄ ego & tu? Pōt bñ h̄re
plura dona, & efficaciora fecisse opa, At fides, quā ip̄e h̄z, sūt
directa est, sicut n̄ra, habet eūdē Ch̄m, eūdē sp̄m, quē nos ha
bemus, si credimus, Quate igit̄ alteri eū donare uolo?

LXXIII

¶ Co. Hic ait Luther^o cū Lucifero Esa. xiii. In cœlū cōscē
dā, sup astra dei solū exaltabo meū, sedebo i mōte testamēti i
laterib^{us} aglonis, ascēdā sup altitudinē nybiū, silis ero altissimo
An v̄o nō exaltat solū suū sup astra dei, q̄ cōstituit se iudice³
oīm tū hoīm, tū angelor^{um}? Et q̄ ait altissimo Ch̄i discipulo &
principi ap̄lor^{um} Petro, Quid plus h̄re potes q̄ ego? Sed audiat
uir ip̄ius & supbus p̄phetę n̄sum, Verūt̄n (inqt) in infernum
detraheris, in pfundū laci, q̄ te uiderint ad te inclinabunt, teq;
p̄spiciēt, Nūqd iste est uir q̄ turbauit terrā? q̄ cōcussit regna?
Detracta ē ad inferos supbia tua, cōcidit cadauer tuū & c. Pe
tro dictū ē, Tu es Petr^o & sup hāc petrā ædificabo eccl̄iā meā
Et tibi dabo claues regni cœlor^{um}, Mat. xvi, & ego rogauī p̄te
ut nō deficiat fides tua, Et tu aliqñ cōuersus, cōfirma fr̄es tuos
Lu. xxij. Nūqd & hoc etiā de Luthero i scriptura legif, ut ni
hil plus Petr^o habeat q̄ ip̄se?

Luthe. contra
statū eccl̄e.

Esaia. xiii.

LXXIII,

¶ Lu. Ideo notet hoc, quod omnes boatum & honorem mortuorum sanctorum reputemus, sicut aes, & honorem quem proximo exhibemus, reputemus sicut aurum & lapides preciosos.

Matth. xv. &
Mar. vij

¶ Co. Vterque honor & bene & male fieri potest, Boatum ei vitulinum absque rationabili obsequio, ubi ore tantum, non etiam corde canis, neque deo neque sanctis eius acceptum est. Ita etiam scriptum est, Esa. xxix, Appropinquant populus iste ore suo, & labijs suis glorificat me, cor autem eius longe est a me, Et si pauperibus des eleemosynam, ut videaris & lauderis ab hominibus, recepisti mercedem tuam, Mat. vi, Optet igitur nos, etiam bona quam agimus, magna cautela (teste etiam B. Greg.) perficere, ne favor in, aut humana gratia regat, Et non frustra ait apostolus. i. Cor. xiii Orabo spiritu, orabo & mente, Psallam spiritu, psallam & mente

LXXV

¶ Lu. Nunc bene notare potestis, quod existimare debeatis de monasteriis, quae veniunt & faciunt boatum, & expandunt hominibus oculos, in eo, quod hic Franciscus, alter Augustinus, tertius Benedictus sublimiter extollit, de quibus tamen nobis nihil commissum est

Luth. de. x. p.
cep. ca. primo

¶ Co. Non boatum monachi, licet uisus sit ante benevolentium cucullatus in Misnia & caluiciatus ab utero uaccarum nouum minotaurum, quae nos inuiso sane & inaudito prius portetum, summum regum opifex fideliter admonuit, ut ab hoc, siue Saxoniae, siue Turingiae, aut Misniae uitulo cucullato, quae cucullum lacerat, caluiciumque coronae irridet ac detestat, nobis & religioni ac salutem nostrae caueamus Non peccat ergo monachi, dum sanctos pro meritis, unum hunc, alium alium laudibus extollunt, Quod & Lutherus olim non uulgariter, & quod in pluribus locis commendauit, Quos modo recensere longum foret

LXXVI

¶ Lu. Deum adhuc alium superuenit abusus pro Thoma Agnate cui colubae in aure depingit, imo puto fuisse iuuenem diabolum, ut debeat adorari

Luth. in Reso.
conclu. xx. &
lvij.

¶ Co. Non ignorat Lutherus, sibi a stulto & leui populo iam pridem depictam esse ad aurem alteram, loco spiritus sancti colubam. Numquam tamen ob eam uanitate corripuit quemquam, licet nec miraculis nec sanctorum totiusque ecclesiae testimonio (sicut s. Thomas) sanctitatem & doctrinam suam comprobauerit, Et ipsemet aliquando dixit S. Thomam & Bonauenturam esse & sanctos & graues plane autoritate uiros, Item uiros insignes etiam suis cum discipulis.

LXXVII,

¶ Lu. Et proposuit magnam prudentiam cum Dulia, Hipdulia, Is dicit

IO. COCHL. ADVER. LVTH.

dicit, q̄ adorari debēt, sed eo usq; q̄ colligenē in unū is q̄ i cœ
lo est, cū eo quē pictor depinxit, Imo & ad diabolū collige, et
eū q̄q; adora, uerba sunt, q̄bus decipiunt homines.

¶ Coch. Nō deceptionis, sed ueritatis & sobrietatis uerba
sunt, q̄ de Latria Duliaq; & Hypdulia scripsit B. Thomas, q̄
si fidelit̄ pp̄lo tradāt, nō adorabit plures deos cū Gētib⁹, neq;
omittet uenerationē sctōr; cū Iudēis, Quis at̄ tā rudis ē in ple
be, q̄ nesciat honorē & inuocationē eiusmodi nō fieri signis,
lapidibus inq; aut lignis coloribusve figuratis, sed sanctis i cœ
lo, p̄ eiusmodi statuas & imagines signatis, quēadmodū dum
nomē hoc Iesus in ecclia p̄fert, reuerēter inclinamur, nō uoci q̄
transit, sed signato seruatori deo.

¶ Lu. Nā quō p̄t plebei⁹ hō illuc puenire, ut sic p̄ relatiōes **LXXVIII**
sursum trahat, & colliget triginta ad illud? Nō est possibile,

¶ Co. Sint tricies aut ter cēties triginta imagines B. Marię
uirginis dei genitricis. sint etiā quālibet diuersę, nō tñ psuade
bis pp̄lo, esse plures matres Ch̄ri aut genitricis dei, Est ne tā
difficilis relatio, ex signo referre aīm ad signatū? nōne hoc fit
uulgo i oī moneta; in oī statua aut imagine regis aut p̄cipis?

¶ Lut. Ideo uelim, q̄ oēs cruces subuerterent, q̄ ita sudaue **LXXIX.**
rūt & cruētę fuerūt, p̄ q̄s postea pegrinationes & boatus ex
orti sunt, Quod tā gradē errorē & abusum fecit.

¶ Coch. V ellet idē diabolus q̄q; qd tū postea? Nō malū ē
pegrinari, qd Ch̄s q̄q; & Paulus frequēter fecerūt, Et Lucas
Paulo ab ecclesiis additus & ordinatus erat pegrinationis co
mes. ij. Cor. viij. Neq; malū est cātare dño & sctis eius, qd san
ctissimi q̄q; prophetę & Apli fecerūt, nosq; silr facere docue
runt & iusserunt. Ait em̄ Dauid, Hymnus omnibus sanctis
eius, Psalm. cxlvij

¶ Lut. Sicut si Papa attētet & cōdēnet, cōburat ueros ch̄ri **LXXX**
anos, quēadmodū sane incipit, tāq; sint diabolo proprij, Et to
tus mūdus assentit, & dicit, eis iuste factū esse, Deū esse cū il
lis, diabolū nobiscū, Hoc deus tūc uertet, & dicet, uos estis ius
sti, illi sunt iniusti, Hoc iā caro & sanguis nō uident, spūs ui
det, q̄ cognoscit iustū esse, etiā si totus mūdus irrideret, expro
braret & iniustū diceret, Hi sunt sancti spiritalis, & profun

De Sancta Cruce & reliquijs sanctorum Ser. III.

de illuminati, crucē agnoscētes & portātes, quibus pauci sunt.

Lut. de. x. p̄ce. cap. iij. ¶ Co. Nō sunt ueri chriani, q̄ Chri negāt Homouision seu cōsubalē p̄ri, cū Arrio & Luthe. nec iij, q̄ matrē Chri reginā cœli, matrē miscdiæ, & aduocatā nostrā agnoscere nolūt, nec illi q̄ amicos & domesticos Chri, uelut cohēredes & cōregnātes, honorare cōtēnūt, Nec isti deniq; q̄ nec summi p̄otif. nec ecclie catholice dictis & decretis obediūt, sed Pighardi, Wiclephistæ, Hussitæ, & Lutherisci sunt, Chri & ecclie dei desertores ac trāsfigæ, religionisq; auitæ proditores, Digni p̄ inde, ut tradātur Sathanæ in interitū carnis. i. Cori. v, Hoies in reprobū sensum dati, & sapiētes tm̄ ap̄d semetipsos, Ro. xij

LXXXI

Hora. in ep̄lis

¶ Lu. Date mihi nūc aliquē hoiez, q̄ ex iucūditate & amore castus & probus sit, eiussmodi nullus est sup̄ terrā

¶ Co. Nō seq̄t, si Luther⁹ talis nō ē, ergo nōo talis ē, Si enī oderūt peccare boni & iustis amore, ap̄d Ethnicos, q̄b⁹ grā chri & sp̄s sc̄ti erat ignota, quis tā ip̄i⁹ in tot sc̄tōs amicos & domesticos Chri cēsor ē, quibus pleriq; ex utroq; etiā sexu mortē pot̄ pati, q̄ castitatē & p̄bitatē pdere uoluerūt, Quot sunt adhuc hodie etiā i Germaniæ superioris et Saxonie (ubi Lutherani p̄dñari cōtēdūt) monasterijs sacratę uirgines ac deuoti monachi, q̄ pot̄ uitā q̄ castitatē et pietatē suā amittere cupiūt, Scit p̄fecto Luther⁹ ip̄e, qd̄ sibi añ bjēniū r̄nderit monialis illa, cui dotis uice aureos aliq̄t i sinū pectoris clā effuderat, ut p̄dita castitate, nō āplius Chri, sed libidinosi alicui⁹ adolescētis sp̄osa foret, Mēt̄ itaq; i pl̄imos apostaticū hoc libidinis mā

LXXXII.

¶ Lu. Nūc si in cōcupiscētia inuenio in me unā scin (cipiū tillā tūc statim falsum est, tūc legi nō est satisfactū, ubi inuenio nō unā scitillā, sed totū clibanū plenū igne malæ inclinationū

¶ Coch. Nō oēs feruēt ac ardēt libidine Lutheri, nec oēs iacēt in cōcupiscētiæ ei⁹ clibano, M̄ti ei exhibēt mēbra sua seruire iustitię in sc̄tificationē, Ro. vi. M̄ti castigāt corp⁹ suū et in seruitutē redigūt. i. Cor. ix, M̄ti induūt nouū hoīem in iustitia et sc̄titate & iustitatis, Ephe. iij, M̄ti abstinēt a uino in q̄ ē luxuria, Ephe. v, M̄ti sciunt uas suū possidere in sanctificatione et honore, nō in passione desiderij. i. Thes. iij,

Luth

Lut. Quia nullus apex de lege p̄terire p̄t, sed totā ipleri oportet, sicut hic habet, Iā nō inuenis in te, q̄ sic facias in oib⁹ mēbris & toto corde, cū gaudio & iucūditate, ideo dānat⁹ es, & es diaboli, Secundum hoc scias te regere

¶ Co. Legē adimpleuit Ch̄s, i. Mat. v. Nos ad legē nō tenemur, nec ei subiecti sum⁹, Ro. iiij. & 8. Gal. iij. v. Nō igit⁹ suz dānat⁹, si legē ueterē nō ipleo, ad eā eī nō obligor, sed p̄ grāz Ch̄i saluamur, Act. xv. & grā dei uita æterna, Ro. vi. Cōcupiscētia at̄ fomit̄is in me nō est cōtra legē dei, nisi accesserit cōsensus mēt̄is et uolūtatis, imo ē materia exercēdæ uirtutis, Ne mo em̄ coronabit⁹, nisi q̄ legitime certauerit. i. Corin. ix. Cui a Lutero soc̄sq; eius minime adhuc r̄sum est.

¶ Lut. Hęc est altera sc̄ia, Lex, q̄ docet nos dānatos eē, q̄a LXXXIIII
has malas cōcupiscētiās, inuenim⁹ nos oēs in nobis, & tñ debemus nullā scintillā de illis habere.

¶ Co. Falsa est hęc noua Lutheri sc̄ia, neq; em̄ dānat nos nec dānatos eē docet lex dei, Beati em̄ dicūt, q̄ in lege dñi meditat̄ die ac nocte, psal. iij. Qui ābulāt in lege dñi, psal. cxvij. Qui in mādat̄is eius cupiūt nimis, psal. cxi. Nec usq; scriptū ē dānari nos, si uua sit in nob̄ fomit̄is aut cōcupiscētiæ scintilla. Talis eī cōcupiscētia nō culpa ē, si mēs nō cōsentiat, sed solū est p̄cna ex præuaricatione Adæ, & stat̄ simul cū gratia dei, quæ sufficit nobis. ij. Cor. xij.

¶ Lu. Hoc iā nō respexerūt sophistę n̄ri, sed docuerūt, si faciam⁹ sc̄dz possibilitatē, tūc de⁹ det grāz, Hi sunt duces cęcorū LXXXV.

¶ Coch. Fidelis ē de⁹, q̄ nō patit nos tētari supra id q̄d possum⁹. i. Cor. x. Nec unq; p̄cepit nob̄ impossibilia, iuxta illd̄ Deute. 30. Mādatū hoc, q̄d ego p̄cipio tibi hodie, nō supra te est, neq; p̄cul positū, sed iuxta te ē sermo ualde in ore tuo & i corde tuo ut facias illū &c. Et ip̄e Lutherus alibi ait, Mādata dei cū grā dei facillima eē, iuxta illd̄ apl̄i, Possū oīa i eo q̄ me cōfortat, Negare at̄, q̄ de⁹ det grām ijs q̄ faciūt sc̄dm suā possibilitatē, ē laqueū desp̄atiōis hoīm cōsciēt̄is iniicere, cōtra illd̄ apl̄i, i. Tim. ij. De⁹ oēs hoīes uult saluos fieri, & ad agnitiōē uitæ uenire, Et Apo. 3. Ecce sto ad ostiū & pulso, si qs̄ audierit uocē meā, & aperit mihi ianuā, introibo ad illū, & cœnabo cū illo, & ip̄se mecū.

Luth

Lut. contra
Eccium.
Philip. iij.

LXXXVI

¶ Lut. Et tñ ipsimet cōcedūt, q̄ hō sit ualde inuitus ad bonū, Nihilomin⁹ si uadit & facit, q̄ quis cū grauedine, molestia, & accidia, sit tamen bene acceptus.

¶ Coch. Nō oīs hō ualde inuitus est ad bonū, Ita em̄ scriptū est Exo. xxxv. Seperate apud uos primitias dño, Oīs uolūtarius & prono aio offerat eas dño, Egressaq; oīs mltitudo filiorū Israel de cōspectu Mosi, obtulerūt mēte prōptissima atq; deuota primitias dño, At mltitudo illa paulo añ sedit manducare & bibere, & surrexerūt ludere & saltare añ uitulū conflatilem, Exo. xxxij. Q̄to igit plures ex chřianis p̄ grām dei prōpti & uolūtarij ad bonū repiunt? Ita em̄ ait Aplūs de Macedonibus. ij. Cor. viij. Altissima paup̄tas eorū abūdauit i diuitias simplicitatis eorū, q̄a secūdū uirtutē testimoniū illis reddo, & supra uirtutem uoluntarij fuerunt, Et infra ca. ix. Nam de ministerio qđ sit in sanctos, ex abundantia est mihi scribere uobis. Scio em̄ promptum aim uestrū, pro qđ de uobis glorior apud Macedones, Qm̄ & Achaia parata est ab anno p̄terito

LXXXVII.

¶ Lut. Ideo eēnt uel solū ppter hoc p̄ctm̄, diaboli, mortis, & inferni uerba, q̄a Chřus docet hic contrariū, ut cū delectatione & amore eamus, & iucūdo aio ad id sim⁹, cui nūc iusti⁹ uultis credere Chřo ul' sophistis? Hoc uřo relinq̄ arbitrio.

¶ Coch. Plus credimus Chřo uni, q̄ cētū aut mille Lutheris, plus itē sophistis (uti theologos nūc uocat) q̄ Lutheranis Iā em̄ oñsum est, nō oēs ad bonū inuitos eē, & q̄ tardi aut pigri sunt exhortari debent, ut prōpti ac uolūtarij fiāt, Sicut facit Paul⁹. ij. Cor. ix, Vnusq; pro ut destinauit in corde suo, nō ex tristitia aut ex neccitate, hilarē em̄ datorē diligit de⁹, Et .i. Cor. ix, Si uolēs hęc ago, mercedē habeo, si at inuit⁹, disp̄satio mihi credita est, neq; tñ p̄ctm̄ ē, si inuita aut etiā renitēte carne, spūs ad bonū prōptus sit. ij. Cor. xij, neq; itē p̄ctm̄ est si qđ boni cū grauedie & molestia fit, mō ex obediētia & bona intētionē fiat, Quis em̄ sp̄ & ad oēm actū in carne corruptibili prōptus eē q̄at? scriptū est em̄ Sap. ix, Corp⁹ qđ corrupit aggrauat animā, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitatē, Qđ & Chřs ipse nō tacuit, dicēs, Spūs qđē prōpt⁹ ē caro at ifirma, Mat. xxvi, Nō dt at grauedinē aut ifirmitatē illā p̄ctm̄ esse.

Luth

¶ Luth. Ex hoc tãdem supuenerũt monasteria, hic ingres-
si sunt in ea, Quid si qui essent intus, q̄ indelectabilẽ id fieret, si-
erent tñ beati, Ita docuerunt illi

¶ Coch. Sicut uidua, q̄ duo tñ æra minuta dederat in Ga-
zophilaciũ, plus oibus dedit, q̄ dedit ex eo q̄d illi deerat seu
deficiebat, Lucæ, xxi, Ita & is monachus, cui plus pugna
est cum carne renitente & aggrauate, plus meret in uita & re-
gula monastica, quã p̄ obediẽtiã, licet cũ difficultate & graue-
dine, custodit, q̄ ille, cuius corpus ad oia monasterij onera por-
tãda prõptũ & assuefactũ est, Vnusq̄sq; em̄ propriã mercedẽ
accipiet secundũ suũ laborẽ. i. Corinth. iij. ergo qui plus aut
grauius laborat, plus mercedis accipiet

¶ Lut. Ideo sic dicere debuissent, Vide hõ tu misera cõdẽ, LXXXIX;
nata creatura, tu deberes delectationẽ hãre ad legẽ dei, & es in-
uitus, ideo affer delectationẽ & amorẽ, aut sis inimicus dei &
amicus diaboli, Ita hoies declinassent a propria p̄sumptiõẽ, &
uenissent ad sui cognitionẽ, tunc dixissent, O deus sum ergo
dãnatus, Hoc sane rectum fuisset.

¶ Co. Btũs uir q̄ nõ abijt in cõsilio ipiorũ, Quid em̄ cõsu-
lũt, nisi pctm̄ & despationẽ? Sic tẽtauit sc̄tm̄ Iob uxor sua Ad
huc tu pmanes (inqt) in simplicitate tua? Bñdic deo & morere
Sed statim dixit ei uir pius & patiẽs. Quasi una de stultis mu-
lierib⁹ locuta est, Iob. ij, Ita & hic loq̄t stulte & cõsulit impie
Luther⁹, ut hõ propter infirmitatẽ & grauedinẽ carnis, abie-
cta spe, bñdicat deo & moriat, hoc ẽ, ut maledicat deũ in crea-
tura sua, & moriat despatione, dãnãdo seipm̄. Lex at̄ dñi ima-
culata cõuertit aĩas, Psal. xvij. nõ carnẽ, & v̄ba Ch̄i sp̄s &
uita sunt, nõ caro, Ioh. vi. Et uirtus in infirmitate pficit. ij. Co-
rin. xij. Melius ergo dicit hõ pctõr & infirmus, cũ propheta
Hiere. xvij. Sana me dñe & sanabor, saluũ me fac & salu⁹ ero
Et cũ Psalmista, psal. xvij Diligã te dñe fortitudo mea, dñs fir-
mamẽtũ meũ & refugiũ meũ & liberator meus, dñs meus ad-
iutor meus & sperabo in eũ, Et psal. xxvi, Si exurgat aduer-
sum me prãliũ, in hoc ego sperabo.

¶ Lut. Ideo cõsiderate, q̄ nos oẽs pariter diaboli sumus, q̄ XC
diu inuenimus in nobis grauedinem.

Coch.

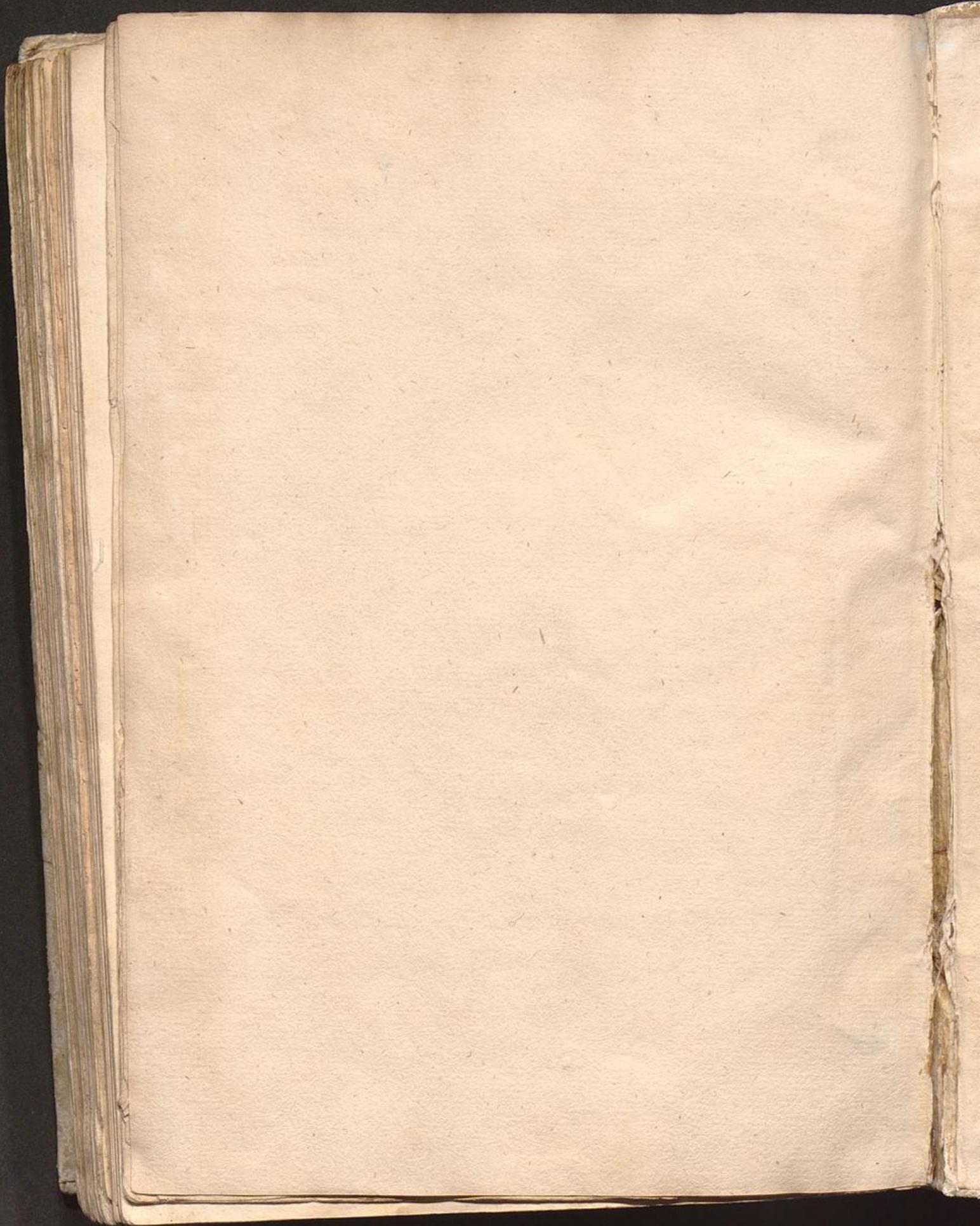
De sancta Cruce & reliquijs sanctorum Ser. III,

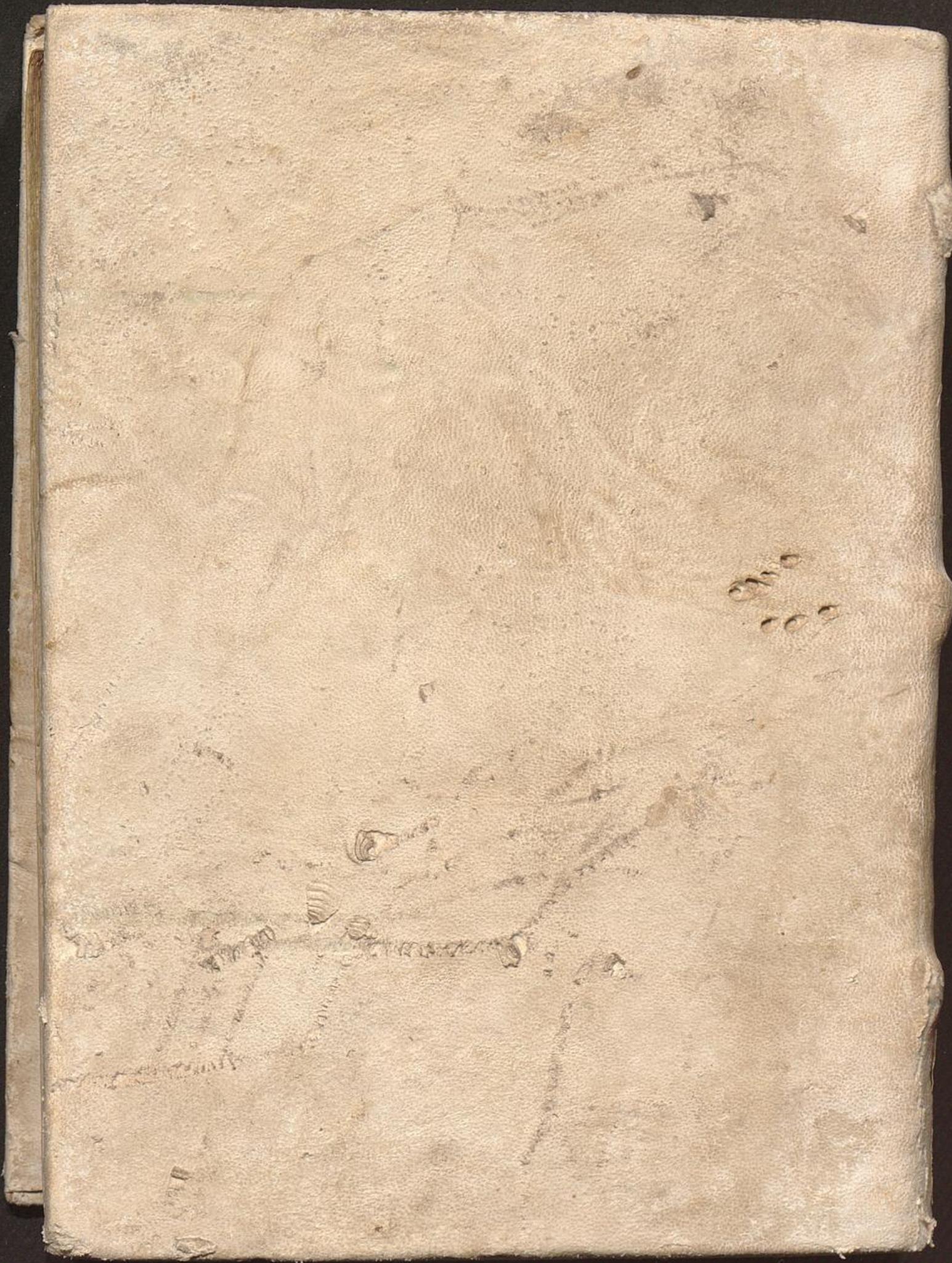
¶ Coch. Laqueus iste desperationis iam supra contritus est, & nos liberati sumus. Ait enim Paulo de stimulo carnis conquirenti, dominus, Sufficit tibi gratia mea. ij. Cor. xij. Subdit itaque Apostolus propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis. Cum enim infirmior, tunc potens sum.

XCI. ¶ Lut. Ideo si deberem dicere, bene inuenio, quod rectum sit in preceptis dei, sed est mors mea, & si fieri possit, uelim quod illud non esset, ita sunt omnes homines in corde.

¶ Coch. Absit, ut omnibus hominibus insit ista malicia. Nam propter legem dei plurimi non solum supplicia & bella, sed mortem quoque protulerunt. Et innumeri sunt adhuc hodie Iudaei, quibus ita lex est cordi, quam gratiam dei non habeant, ut mori potius uelint ipsi, quam legem non esse. Dicit ergo Dauid psal. cxviii. In toto corde exquisiui te, ne repellas me a mandatis tuis. In toto corde meo abscondi eloquia tua, ut non peccem tibi &c. Quod si lex Moysi tantum placuit, & cordi fuit plurimis, quanto plus christianis per gratiam cordi esse debet Euangelium Christi? Ro. 8. ij. Cor. 3.

¶ Coloniae in officina honesti ciuis Petri
Quentell. Anno. M. D. XXV.

Th

597